

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

Izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Abonemina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrť leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inszerati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 132.

Maribor, dne 18. novembra 1910.

Letnik II.

Protestni shod.

Vsled nečuvvenega psovanja nasprotnikov, ki žalijo naše mladenice, češ, da so posvinjili šolo v Št. Jurju ob juž. žel., se vrši v nedeljo, dne 20. novembra t. l.

velik protestni shod v Celju
ob pol 11. uri „hotel Bell vol“.

Možje in mladeniči! Komur je čast naše mladine pri srcu, se bo v nedeljo udeležil zborovanja v Celju. Z mnogobrojnim obiskom moramo dati nasprotnikom glasen odgovor na njih sramotjenja.

Vse na noge! Dne 20. t. m. v Celje!

Pogajanja na Češkem razbita.

Spravna akcija na Češkem se ni posrečila. Po večtedenskih pogajanjih grede sedaj zastopniki obeh narodnosti, ne da bi dosegli kak uspeh, in ne da bi prišli do kakega zaključka, narazen. Mnogokrat, zlasti prve tedne je bilo videti, kakor da bo prišlo do sporazuma. Katastrofalni položaj, v katerega je prišla vsled nemške obstrukcije češka kraljevina, je silil oba naroda k popustljivosti. Politični optimisti, ki vedno premalo računajo z nemško nenasitnostjo, so včasih že vsklikali veselja in razdeljevala so se že razna visoka odlikovanja. Sedaj stoje optimisti pobiti in potrti pred vso javnostjo. Spravna pogajanja so razbita in visoki redovi tudi še ne bodo obtežili raznih častihlepnih prs. Že oba zadnja tedna je bilo jasno, da ne bo prišlo do sporazuma. Nemška javnost je začela z vso silo pritiskati na svoje poslance in jih je hujskala proti Čehom. Radi tega so postali Nemci v svojih zadevah prešerni in pogajanja so zlezla v mrtvilo. Pri enih krogih marastična utrujenost in nerazpoložljivost, pri drugih nervoznost in razdraženost; ti simptomi so zadnji čas jasno kazali, da bo uspeh pogajanj negativen. In včeraj, dne 17. t. m. so v Pragi prišli tudi formalno do tega rezultata.

Dne 16. t. m. so imeli češki poslanci skupno sejo, v kateri so sklenili, da ne stavijo nikakih novih predlogov več. Storili so to gotovo radi tega, ker so Nemci zadnji čas zasledovali veliko ostrejšo taktiko in bi z vsakim novim predlogom morali dati Nemcem samo novih koncesij. Včeraj pa so imeli nemški po-

slanci sejo, v kateri so tudi sklenili, da nimajo povišanja, predložiti kake nove propozicije in so izrazili željo, naj se nadaljna pogajanja prekinajo. S tem so bila pogajanja konečno pretrgana, in cesarski namestnik je že obvestil brzojavno ministrskega predsednika barona Bienerttha, da je spravna akcija razbita. Češki poslanci se zberejo danes, dne 18. t. m. zadnjikrat, da sestavijo skupen manifest na češko ljudstvo.

Ta izid češko-nemških spravni pogajanj sigurno ne bo brez posledice za vso našo notranjo politiko. Če bi bilo prišlo do sporazuma, bi bili prišli brezdvomno tudi vsaj do male rekonstrukcije ter do spremembe sistema. Iz tega vidika moramo tedaj kot realni politiki skoro da obžalovati, da je prišlo do takega zaključka v Pragi. Zahteve, ki so bile izrečene v obeh taborih na Češkem, so v marsičem popolnoma slične našim, so naše zahteve. Če pa vidimo, da se hoče kje naše zahteve vdejevati, moramo to samo pozdraviti, ker se s tem javno prizna, da so zahteve res opravičene in umestne ter se poveča upanje, da jih bomo vresničili tudi mi, če se v javnosti trezno mišljenje vedno bolj širi. Ravno tako se borimo mi proti sedanjemu krivičnemu sistemu in moramo pozdraviti vsako možnost, ki bi ga odstranila. Sporazum v Pragi bi ga bil, zato bi nam bil dobrodošel.

Iz druge strani pa moramo najostreje obsoditi našo vlado in merodajne činitelje. Prepričanje, da je bodočnost Avstrije na jugu, je že tako splošno, da ga nam ni treba nadalje utemeljevati. Ravno tako že vsak političen otrok ve, da se preko in proti Jugoslovanom v Avstriji nikoli ne bo dalo dolgo vladati. In pri vsem tem je naša vlada še vedno tako zaslepljena in polovičarska, da hoče zavožen voz notranje politike spraviti iz mlakuže z encstranskim premirjem na Češkem. Ne, ne! Spametujte se vendar že enkrat in uvidite, da gre Avstrija neizogibnim katastrofam nasproti, ako ne daste vsem njenim narodom pravic, ki jim grede! Brez poštenih kompromisov med Jugoslovani ter Nemci in Italijani ne bo sanacija naše notranje politike nikoli trajna, zaio je vendar že zadnji čas, da se prične z zdravno, velikopotezno politikou.

Našim prijateljem.

Iz Prage se nam piše:
Mladi „Dan“, naša postojanka v svobodomiselnih Pragi, razvija letos intenzivno notranje delovanje. Že

nam tajinstvena čustva, a ne bistri nam duha. Kadar gremo iz opere, se nismo niti pičice več naučili, kakor smo znali, ko smo šli v opero. Ni pa temu tako, kadar smo poslušali predstavo kake Sofoklejeve ali Shakespearove tragedije, od katere se vračamo z vzvišenimi mislimi, ki so popolnoma prevzele naš um.“

To je prvo konstatiranje dejstva, katerega mislimo nihče ne more zanikati. Nihče ne oporeka, da bi glasba ne služila temu, da vzgaja čustva, toda istotako je istina, da za spekulativno misel ni drugęga, kakor ovira, ker resnično za mislece ni vzvišenejšę glasbe nego je — molk. Zato je glasba najbolj pristopna za irrelleksivne mase, katere drvijo samo za komedijami in raztresanjem. V dokaz so nam rokodelci in delavci, ki tvorijo največji kontingent pri glasbenih prireditvah. Mislec more ljubiti glasbo, ali samo za to, ker mu nudi odmora in počitka, ne pa radi tega, ker bi ga podpirala. Edina izjema v tem oziru je bil Rihard Wagner, kateri je bil ob enem glasbenik in velik mislec in vsled tega je on izmed onih vrlo-redkih glasbenikov, ki niti v javnosti ne kažejo manjše domišljavosti.

Še en dokaz, da glasba ne zahteva nikake intelektualnosti, imamo v dejstvu, da je ona edina izmed umetnosti, v kateri se more tudi že dete dvigniti na višino. Glasoviti glasbeniki so vsled večjih del v svoji stroki postali dovršeni že v rani mladosti. Frotzner, dete 10 let, a že takrat komponist, je dobil nagrado, katere je bila v letu 1893 v Chicagu določena za najboljšo muzikalno opero, ki bi se imela predstavljati povodom svetovne razstave. Kockzalski, je bil, komaj 7 let star, imenovan dvornim pianistom v Rusiji. Liszt je bil slaven že z 9 leti, Adelina Patti z 12 in Tereza Tua približno v isti dobi. Haydn je bil 12 let star in je že komponiral mašo, Chopin je z 9 leti dajal koncerte, a Mozart že s šestimi. Istotako so postali glasoviti pred 20. letom Weber, Galuppi, Zin-

danes lahko rečemo, da je premagal tiste težkoče, ki se mora ž njimi boriti vsako društvo v začetku svojega obstoja.

Na svojem zadnjem obnem zboru nam je češko katoliško akademično „Društvo Arnošta z Pardubic“ velikodušno odstopilo jedno sobo za stanovanje. S tem je zagotovljen miren notranji razvoj našemu društvu, ki prebiva pod isto streho z obema češkima katoliškima akademičnima društvoma: omenjenim „Društvom Arnošta z Pardubic“ in „Češko Ligo Akademično“. Navedeni čin češkega društva svedoči o prijateljskem razmerju, ki vlada med nami in Čehi. Vseučilišni profesor monsignor dr. Kordač je imenoval to naše razmerje „trojspolek“ — trozvezo, ki se kaže zlasti v tem, da imamo skupno čitalnico.

Poleg stikov s Čehi, ki se kažejo tudi v različnih jezikovnih krožkih, stoji v ospredju našega društvenega dela obrambni odsek, ki marljivo proučuje češko manjšinsko delo. Imamo pa še tudi pevski in telovadni odsek.

Kar pa občutno pogręšamo, je večja društvena knjižnica, ki si je člani z lastnimi prispevki ne morejo ustanoviti. Društvo se torej obrača na vse prijatelje katoliško-narodnega dijaštva, da nam pošljejo po svoji moči knjige, posebno znanstvene ali pa tudi leposlovne vsebine, ki so za akademično društvo primerne. Naslov društva je: Praga II., Voršilska ulice št. 1.

Odbor slovenskega katoliškega akademičnega društva „Dan“ v Pragi.

Iz dežele framasonstva.

Na Portugalskem je padla monarhija po lastni krivdi in zavladata republika, — o čem se je v raznih listih že veliko pisalo — katere režim je začel, bi rekel, novo ero, toda ne v dobrem, temveč v slabem pomenu. Brž ko so prišli na krmilo framasoni in liberalci, so takoj začeli „plodonosno“ delovati. To njihovo delovanje se kaže v raznih krivičnih dekretih, od katerih naj zadostujeta dva.

Framasonska vlada v Lizboni, ki kaj kruto in barbarično postopa z redovi in duhovniki in sploh s sveto cerkvijo, se lahko hvali in je lahko ponosna, da ima glede svetega zakona najbolj liberalne nazore in proficerkvene. Izdala je namreč dekret, kateri določuje, da za ločitev zakona zadostuje, da jeden oženjenih naznani, da ne mara več skupaj živeti; 2

gareli, Rossi, Ricci, Händel, Cherubini, Rosini, Fioravanti, Donizetti in drugi. Isto se dogaja z proizvajalci glasbe; dočim običajno književniki, znanstveniki in gojitelji ostalih umetnosti še-le v odrasli dobi dosepejo do venca slave. Nasprotno glasbeniki. Kadar dosežejo 40. leto, so navažno že izčrpani in se nahajajo v očitni dekadenci, uprav tedaj, kadar se za znanstvenike in druge umetnike začenja najkrepkejša in najplodovitejša perioda njihovega dela. Če pa je Wagner v poznejših letih dal izvršiti svojega Parserala in je Verdi z 80 leti napisal Falstaffa, tedaj vzbujata te dve izjemi povsod splošno začudenje. Pri drugih znanostih in umetnostih pa slični dogodki niso redki in ni malo pisateljev, na primer W. Scott, ki začnejo producirati še le s 50. letom, ko so se nabrali znanja in skušeni, ali kakor Viktor Hugo, ki je postajal tim plodovitejši čim starejši.

Nisem napisal teh vrstic, da omalovažim „hčerko z nebes“, kakor jo nekateri izvolijo nazivati, a še manj njene gojitelje, ampak samo v svrhu, da opobito oni, katerim je poverjena vzgoja in izobrazba mladine, ne polagajo na glasbeno izobrazbo večje važnosti, kakor si jo zasluži, ker potem bi lahko trpel škodo splošni intelektualni napredek našega naraščaja. N. Radov.

V judovskih gorah.

(Češki spizal Jan. Nauda.)

Odpovala sva iz Ramle skoro že o polnoči. V tem mestecu sva se ustavila, da si nekoliko odpočijeva in malo povečerjava. Glavno pa, da pokličeva dva ruska potnika — zdravega slikarja in bolnega sopotnika —, ki sta sicer imela poleg sebe od nog do glave oboroženega kavasa (turški orožnik), a sta si navzlic temu želela številnejše družbe.

Počitek v sobici ruskega hospitala, kjer je bilo bolh kakor muhi, je bil boren. Pokrepčali smo se z

PODLISTEK.

Glasba in intelektualnost.

V naši dobi, ko se tako precenjuje umetnost in slavi to slavje nad spekulativnimi produkcijami, je popolnoma naravno, da se vsakdo, izvzemši neki odstotek, ki nikjer ne manjka, bolj ali manj bavi z glasbo. Ravno to dejstvo je pa vzrok, da je glasba najnesrečnejša ljudska disciplina, kar se ne more trdit, kakor pravi Gioberti, o matematiki, ki noče poznati dištantov.

Vsi glasbeniki so bolj ali manj domišljavi in vsak hoče veljati za najboljšega in najizbornejšega. In ali ni tudi zelo laskavo za človeško slabost, če te stotine napeto in z največjim užitkom poslušajo, upirajo poglede v tebe, se divijo tvojemu božanstvenemu glasu, zvokom tvojega instrumenta, hitrosti in spretnosti tvojih prstov. . . ? Poglejte jih samo, s kakim triumfom zbirajo plodove svoje spretnosti od strani poslušalcev. Rekel bi zares, da je domišljavost peccatum vocationis pri muzikih, vsled katere vsakega drugega tekmeca nepravilčno ocenjujejo in omalovažujejo. Največji mojstri bili so podvrženi fej sladki maniji in to mnogokrat do smešnosti.

Poglejmo, ali se smejo glasbeniki, pa če so še taki virtuozni, toliko ponašati in povzdigovati nad ostale umstvene delavce, ako vzamemo v poštev intelektualne sposobnosti. Najpreje je lahko a priori dokazati, da glasbeniki, koji se vobče vsi strastveno udajajo svoji umetnosti, posvečujejo njej ves svoj razpoložljiv čas in ne najdejo priložnosti, da se zanimajo za druge pojave na polju človeškega znanja.

„Glasba“, pisal je Angelo Brofferio, „ni znanost idej. Naj se sodi o glasbi kakorkoli, ona prihaja k srcu potom čustnosti in ne potom razuma; budi

leti pozneje / po tej formaliteti / se lahko zopet oženi, kakor mu je ljubo in drago. Jasno je, da ta določba ni nič drugega, kakor povrnitev nazaj v pagansko dobo. Nadalje je tudi popolnoma jasno, da se tukaj o zakonu sploh govori ne more; za to so popolnoma drugi izrazi. Na ta način je vsako družinsko življenje docela ruinirano, in konsekvntno pade tudi država, ki bazira na družini. Ta framasonska „odredba“ bo kmalu pokazala svoje sadove.

Toda z dekreti nove vlade v tem duhu še nismo pri koncu. Izdelan je tudi drug dekret, ki določuje ločitev cerkve od države; toda ta ločitev cerkve od države je prav čudna. Glavne misli tega dekreta so: cerkve pripadajo državi kot njena last, in država jih potem da za cerkvene potrebe, kolikor jih bo treba. Reparature niso dovoljene brez posebne komisije. Kaj sledi iz tega? Iz tega sledi, da bo že država skrbela za to, da jih ne bo veliko treba. Ako bo država spoznala, da jih ni treba, — to posebno, ako smatra vero za privatno stvar, — potem se bo tudi dekret razlagal v tem smislu. Druge bo zaprta ali porabila za svoje namene, kakor se zgodi — priča zgodovina — za kasarne, državne zavode ali pa popolnoma za profanske namene. Dalje pravi dekret, da se duhovščina ne sme vmešavati v politiko ne direktno, ne indirektno; kdor bi se predrznil, / bo izgnan takoj iz države. A tako? Država se sme tedaj vtikati v verske stvari, do katerih nima nobene jurisdikcije, a cerkev in njeni organi pa naj mirno gledajo, kako koljejo ti brezbožneži / njih ovce? Lepo bratovstvo, na katero se vedno sklicujejo! Ni prvič in tudi ne zadnjič. Ako bo šlo v tem duhu naprej, je propad države neizogiben. H.

Politični pregled.

Delegacije.

V seji dne 16. t. m. je najprvo govoril dr. Šusteršič. Največ je polemiziral z ministrom Burianom in delegatom Lecherjem. Izjavil je, da je iz debate na jasnem o usodi svoje resolucije, a to ga posebno ne preseneti. Ugovori, da resolucija ni aktualna, ne drže, ker je to edino in prvo zasedanje, odkar je bila ustanovljena oduševska banka. Burian pa lahko govori o sreči, da je bila delegacija tako pozno sklicana; to pa še ni vzrok, da bi se takega postopanja ne obsodilo. Odgovarjajoč dr. Lecherju pravi dr. Šusteršič, da na osebnosti dr. Lecherjeve ne bo odgovarjal. Kar pa se stvari same tiče, si je dr. Lecher izbral prav poseben način, da ovrže govornikova izvajanja. Podal se je namreč na državno-pravno polje, češ, da je v zadevi, za katero se gre, pravzaprav kompetenten bosanski sabor, nad katerim delegacija ne sme igrati jereba. Govornik je pač zadnji, ki bi hotel posegati v kompetenco bosanskega sabora, toda delegacije imajo pravico in dolžnost izreči svoje mnenje o politiki barona Buriana, kateri je delegacijam odgovoren, in barona Buriana je le tu, ne pa žal tudi v bosanskem saboru, mogoče prijati. Sicer pa je dr. Lecherjeve tozadevne argumente ovrgeel minister Burian sam, ki je od govornika povdarjane točke sprejel in v debati nanje odgovarjal. Dr. Lecher pa je tudi igral vlogo velikega nasprotnika obstrukcije, toda govornik je mnenja, da je

čajem, slabim vinom, vodo polno črvov in nekoliko mehkiimi jajci.

Toda bolni Rus, ki je hotel sedeti na mezu kakor v udobnem naslonjaču, je tako dolgo vezal svoje umetno sedlo, da smo sami izgubili potrpežljivost. Odrinili smo sami — v spremstvu edinega dragomana.

Malo časa smo še jezdili po ovinkastih ulicah. Dasi je bilo temno kakor v rogu, smo vendar opazili, da so poslopja tukaj same razvaline. Kratek čas so še udarjala kopita naših konj po kamenju, potem pa so se začela naenkrat udirati v pesek — in že je bila Ramle („peščena“) za nami in zajezdili smo v saronsko ravnino, blagoslovljeno polje starih Filistejcev.

Tu nekje leži vas Lud, kjer je sv. Eeter zdravil protin. Toda mi ne vidimo dvajset korakov pred sebe. Na desni in levi je rjavočrna ravan, svod temen, samo cesta se leči po svoji sivi barvi. Edina točka, po kateri se moreš ravnati v tej temi, je jahalni plašč našega dragomana, bela abaja. Dragoman je neumorno jezdil sprejda, mi pa jako nevoljno za njim. Bili smo utrujeni, nismo se mogli naspasti, nismo bili navajeni ponočne ježi: take neprijetnosti pa ne bude dobre volje, vrh tega je bila pot slaba, da je bilo treba silno paziti na konje, da bi ne padli in se vzdržali v dobrem koraku.

Naenkrat se zdrzne dragoman.

„Gospodje, / prosim, držite se skupaj in pa pozor!“

Zasadil je ostroge in hitel naprej kakor puščica. Njegove sokolje oči so prodrli temo — naproti je nam vihralo nekaj beduinskih plaščev.

„Stoj!“ veli dragoman.

„Hvaljen bodi Bog po dne in po noči!“

„Kdo si?“

„Smo tvoji bratje!“

„Kam potujete?“

„V Joppe!“

„Srečno pot!“

„Tudi / vam, / gospod, v imenu Najmilosrčnejšega!“

ravno nasproti gospodu dr. Lecherju umestno v tem oziru zaklicati: Vsi smo grešniki! Dr. Lecherju se je zdelo potrebno namigniti na državni zbor, ki baje vsled opozicije ni mogel skleniti veliko koristnega. Govornik opozarja na to, da nikakor ni krivda opozicije, če v državnem zboru niso prišle na vrsto mnoge koristne predloge. In tudi ni krivda slovan-skih poslancev, če je vlada zapostavila toliko za ljudstvo važnih stvari, da predloži predlogo glede laške univerze. Obstrukcija se je omejevala zgolj na en odsek, kjer so se morali Jugoslovani upreti načinu, po katerem se je hotelo zapostaviti njihove opravilne zahteve na ljubo drugim, vsi drugi odseki pa so bili popolnoma prosti in tudi zbornica za koristno delo. Dr. Lecher naj ne postavlja v ospredje vedno govornika, ker zasluga, da se je preprečila nakana laške fakultete, gre vsem jugoslovanskim poslancem, ki so soglasno storili tak sklep in za katerega so vsi glasovali. Govornik nato resno opominja delegacije, naj dobro pazi na tiste, kateri imajo v rokah usodo Bosne, ker zna priti dan, ko bodo tisti, ki se danes tako zavzemajo za barona Buriana, doživeli še veliko večje presenečenje, / kakor je bila agrarna banka! Govorilo se je že te dni o nekem načrtu, da bi se Bosna ponudila Mažarom, če pristanejo na gospodarsko skupnost z nami. Lasje se morajo zježiti človeku, če čuje resno se glaseče načrte, naj se Mažarom prepusti z avstrijskim denarjem in avstrijskimi žrtvami pridobljena Bosna, da se ohrani tista gospodarska enotnost, ki je Ogrski sami v največjo korist in v interesu monarhije! V očigled temu je zadnji čas in najnujnejša zadeva, da se državno-pravno razmerje Bosne uredi definitivno in najbolj naravno in interesom anektiranih dežel in cele države najbolj odgovarjajoče je, da se Bosanci in Hercegovci združijo s svojimi jugoslovanskimi brati v Banovini in v avstr. polovici kot svobodni in enakopravni / avstrijski državljani. Če se bo to zgodilo pod vodstvom gospoda Buriana, potem mu tudi Jugoslovani ne bomo mogli odreči našega priznanja, katerega mu moramo danes odrekati.

Za dr. Šusteršičem je govorilo še več govornikov, med njimi Axmann, grof Latour, Masaryk in Seitz, nakar se je vršilo glasovanje o bosanskem kreditu in tudi o znani dr. Šusteršičevi resoluciji. Bosanski kredit je bil odobren, dr. Šusteršičeva resolucija, ki izreka Burianu nezaupnico, je bila pa odklonjena z 34 proti 12 glasovom. Za dr. Šusteršičevo resolucijo so glasovali: dr. Šusteršič, Mandič, od Čehov: Klofač, Masaryk, Dvorski, Šilinger, Udržal, Zazvorka, / od socialnih demokratov: Nemeč, Tomašek, Seitz, Pittoni. Referent dvorni svetnik dr. Ploj je glasoval proti dr. Šusteršičevi resoluciji. Proti je glasoval tudi Srb dr. Baljak.

Po tem glasovanju je prišel na vrsto vojni proračun. Govorilo je več delegatov / in je bila debata prekinjena.

V seji dne 17. novembra se je nadaljevala razprava o vojnem proračunu. Po govorih delegatov Petelenca, Loserja in Delugana je povzel besedo vojni minister Schönauich, ki je zagotovil poslance, da bo že v prihodnjem spomladanskem zasedanju predložena parlamentu nova brambna postava. Do zadnjega paragrafa je dogotovljen že tudi nov vojaški kazen-

ski red. Minister je odgovarjal tudi na izvajanja delegatov, ki so grajali vojaško upravo.

Končno besedo je imel poročevalec Kozłowsky, nakar je bil proračun vojnega ministra gladko rešen.

V debati o izrednem vojnem proračunu sta govorila: poročevalec grof Walterskirchen / in Dober-nig. Izredni vojni proračun, izredni kredit za specialne vojne naprave in kredit za preuredbo artilerije je bil nato sprejet.

Pri razpravi proračuna naše mornarice so govorili: poročevalec Schlegel, grof Latour, Exner, Bugatto, Kramar, Nemeč, poveljnik mornarice grof Montecuccoli, delegat Seitz. Proračun mornaric in izredni kredit za nove dreadnoughtke je bil odobren. — Po tem se je vršila razprava o dobavi za vojaštvo.

Seja se danes nadaljuje. Na dnevnem redu je nadaljevanje / o dobavi za vojaštvo / in končni deli proračuna.

Iz socialne demokracije.

Na deželnem strankarskem shodu socialne demokracije na Nižje-Avstrijskem dne 13. t. m. na Dunaju je poslanec Pernerstorfer izvajal sledeče: „Nenavadni so vzroki, pod katerimi se je sklicalo letos deželno strankarsko zborovanje. Mi stojimo, če parlament ne bo prišel do dela, pred novimi volitvami. Položaj naše stranke se ne sme motriti brez resnih pomislekov. Ko se je pred štirimi leti / zbral / parlament, izvoljen na podlagi splošne volilne pravice, postalo se je nas sodrugov neko veselo razpoloženje. To razpoloženje je rodilo pri našem delavstvu mnenje, da bodo njegovi poslanci priborili vse, kar delavstvo dandanes potrebuje. To upanje bi bili mi radi vdejavili, a to ni bilo v naših močeh. Če tudi delavsko gibanje napreduje, vendar nam je znano, da Avstrija politično ni zdrava. Najprvo se torej mora zavzeti stališče proti slabemu razpoloženju, ki je nastalo v nekaterih vrstah naših sodrugov. Poleg zunanje situacije, ki nas pa ne vznemirja, stopa z velikimi koraki v ospredje: naš / notranji / strankarski razdor.“

Ban dr. Tomašič o rešitvi hrvaške krize.

Ban dr. Tomašič je imel na Dunaju razgovor z dopisnikom „Agrar Tagblatt“, / nasproti / kateremu se je izrazil, da je čvrsto prepričan, da bo prišlo do sporazuma med njim in hrvaško-srbsko koalicijo, zlasti ker bo v najkrajšem času odstranjena glavna ovira tega sporazuma, železničarska pragmatika, v pokoj pa bo tudi stopil oddelni predstojnik za pravosodje Aranicki. Glede sabora se je ban izrazil, da bo takoj po prvi seji zopet odgođen, ne glede na to, ali bo že do tega časa sestavljena vladna večina ali ne.

Seja zveze čeških državnih poslancev.

Državni poslanec Udržal je sklical člane zveze čeških državnih poslancev k seji za sredo dne 23. novembra na Dunaj. Na tej konferenci se bodo češki državni poslanci / zlasti posvetovali / o vodno-cestnem zakonu iz leta 1901 in bodeta o tem referiral bivaš minister dr. Fort in dr. Fiedler. Posvetovali pa se bodo tudi o vprašanju ljudskega štetja dne 31. dec. 1910, o katerem vprašanju bode referiral / poslanec prof. Masaryk.

V divjem letu hite beduini mimo nas. Mi jezdimo molče dalje, v levici uzdo, v desnici revolver.

„Ali je nevarno?“ vprašam.

„Morda ni / samo držite se skupaj, a če bi prišli, tedaj streljajte, tukaj je dobro streljati, človek se še ubrani, onstran Jeruzalema pa je že bolje obrniti se!“

In zopet molk. Toda že zopet se zasliši zvonec in krog nas se giblje nekaj hribatega, / mobilkovane-ga, to so velblodi z bremenom.

Čez nekaj časa dragoman / že zopet izpodbode svojega konja in iznova slišimo njegov:

„Stoj — kdo si?“

Težavna pot. Pet ur tišine in roka vedno na revolverju. Končno opazim, da postaja cesta vedno bolj grampasta. Pot se vzpenja k vrhu, mesto temne ravani vidimo temno skalovje, konji korakajo vedno težavneje, stopam v judovske gore.

V tem slišim v širni daljavi ječavo tuljenje — sedaj se ponavlja — že se je razširilo, glasi se od daleč in blizu, za nami in pred nami.

„Kako selo, ker lajajo psi?“

„Huje, gospod, šakali, morda hijena; morajo imeti kak plen.“

Še nekaj časa in glej, kakor da bi se bilo temno nebo prevleklo s sivim oblakom. Kratek prehod — nekje se je solnce mahoma prikazalo na obzorju — / in tukaj je beli, jasni dan, kakor da bi izginila noč v enem samem trenutku.

Smo v skalni, pusti krajini. Romantika golote! Kakor da bi se ne bilo na skalnem pečevju od začetka zelenje nikoli zakoreninilo, že pred stoletji je posplahlil dež vso zemljo.

Na jedini pečini so razsejane razvaline. To je vas Latrum, kjer je bil doma jeden izmed onih dveh razbojnikov, ki sta bila z Jezusom križana na Golgati. Na nasprotnem grebenu, kake pol ure dalje, leži Amvas, Emavz.

Tuljenje šakalov se je nekoliko zadržalo. Odmeva pa drugi, / širji, polnejši, / neizmerno turoben glas. Krenemo zopet na drugi skalni rob. Na sredi ceste leži tukaj velblod. Umira. Včasih dviga glavo s kamena in zatuli z zateglim glasom.

V skalah okoli pa tulijo šakali, tožijo, / ker jim je dan iztrgal plen in ga daroval mrharjem, ki krožijo v višini.

A zopet zavijemo za skalo. Pred nami se je odprla ovalna dolina, pusta in ožgana.

„Bab el Vadi“, pravi dragoman in kaže s prstom dol. „Tu si malo oddahnemo v kavarni.“

Radostna vest za nas, ki nas je ježa popolnoma zmučila. / Tam v sredi dolinice vidim ne veliko, ali kamenito poslopje, morda dobim tam kaj malega. Mi prijezdimo tja, toda mesto k zgoraj stoječemu kamenitemu poslopiju jezdi dragoman na nek prašen travnik, stopi s konja in ga priveže k jednemu izmed količev, ki so štrleli iz zemlje.

„In kavarna?“

„Tu“, se smeje dragoman in pokaže na kup porumenele suhljadi.

Zares, samo če bi tu ne bilo prav ničesar, edino gola zemlja, bi mogla biti kavarna še priprostejša! Mali krog, / ki je komaj imel dva sežnja v premeru, zaprt do nekako treh četrtin svojega obsega. Do pol kometca nad zemljo se dviguje povišno zloženo kamenje in nalepljena zemlja, v katero je nasajeno suho dračje. Gornji del dračja je upognjen in pritrjen na drog, ki je zabit v sredi „kavarne“ v zemljo. Na zemlji je še jedna preproga, nad žarečim ogljem pa lonec — in z opisom smo gotovi.

Mladi, kakih 18 let stari kavarnar je pritekkel iz kavarne in prijateljsko stiskal roke.

Dragoman daje povelja, mi pa smo razgrnili svoje plašče — kdo bi se zaupal najbrž „živi“ preprogi v kavarni! — in že ležimo zlektnjeni na goli zemlji.

Smo v sredi judovskih gor.

Prekrasno jutro! Jutro — še v svojem prvem miru, kakor da bi čuvali angeli nad njim.

Ni še dolgo, kar je solnce vzšlo, in vendar je zrak že gorek, paleč. Samo ta kamenita zemlja je še hladna kakor led. Brzo je prodiral nje mrz do tele-sa, morali smo vstati in se sprehajati, dasi smo bili utrujeni.

Morda nas poživijo, če se vmijemo z mrzlo vodo. Kavarnar potrpežljivo naliva vodo na roke, vidi, da

Državni zbor.

Iz Dunaja se poroča dne 17. t. m.: Danes bo razglašen v „Wiener Zeitung“ cesarski patent, s katerim se sklicuje državni zbor za dne 24. t. m. k zasiedanju. Predsednik zbornice Pattaí je imel včeraj za ministrskim predsednikom baronom Bienertom daljšo konferenco, ter se je odločil sestaviti dnevni red prve seje naslednje: 1. Referat draginjskega odseka v stavbinskih zadevah. 2. Verifikacija volitev. Popoldne se vrši posvetovanje zastopnikov vseh strank. Dne 25. novembra se vrši zvečer posebna seja, v kateri se bo izvršila volitev delegatov za januarско delegacijsko zasedanje.

Propad nemških nacionalcev v Gradcu.

Pri občinskih volitvah za III. razred v Gradcu, ki so se vršile v sredo, dne 16. novembra, so zmagali kandidati socialnih demokratov z 1900 do 2000 glasovi. Izvoljeni so sledeči sodruzi: Jos. Pongratz, Jos. Herzog, dr. Mihael Schacherl, Karl Sonnleitner, Jos. Hartman in Franc Rader. Kandidati nemških nacionalcev in svobodomiselnih klik so ostali v manjšini. Dobili so komaj 1470 do 1500 glasov. Ta izid volitev v Gradcu je živ dokaz, da nemškoliberalni in vsenemški režim niti v „nemškem“ Gradcu nima več zaslombe. Nemškonacionalni volilni odbor je delal na vse pretege, da bi spravil nemške volilce na volišče, a graški Mihelni niso polagali posebno velike pozornosti na „nevarnost“, ki preti Gradcu od socijev. Nemškonacionalna večina v graškem občinskem svetu gospodari z občinskim denarjem tako, kot v štajerskem deželnem zboru. Klika vsenemcev in svobodomiselnih hiti v mestni, kakor deželni hiši v Gradcu od enega milijonskega posojila do drugega, zatira manjšino v teh zastopih, pritiska posebno nas Slovence ob steno, a s tem svojim terorizmom zgublja svojo nekdanjo moč in veljavo. Naše simpatije sicer niso pri socialnih demokratih, a poraz nemške gospodujoče klike v Gradcu nam je dokaz, da vsenemška drevesa ne rastejo do neba.

Protí nemškemu naseljevanju.

V volinjski guberniji na Ruskem se je Nemcem posrečilo dobiti v svoje roke 700.000 desjatín zemlje, to je 12% vse pokrajine. To je vzbudilo pozornost v ruskih vladnih krogih in ministrstvo je izdalo stroge naredbe proti nadaljnemu naseljevanju Nemcev. Te naredbe se glase: Osebam, naseljenim v jugozapadnih gubernijah na podlagi zakona o tujih kolonistih, ki so sprejeli rusko podaništvo, dalje osebam, ki so se tjakaj preselile iz priviselskih pokrajin, in potomcem vseh teh oseb nepravoslavnega veroizpovedanja se zabranjuje v bodoče nakupovati nepremičnine (posestva, zemljišča, hiše itd.). Ta naredba ne velja za ruske koloniste (iz lublinske in sjedlecke gubernije, kakor tudi ne za one inozemske koloniste ruske in češke, ki so ali pravoslavni ali pa so sprejeli rusko podaništvo.

Karol Henrik Mácha.

(K stoletnici njegovega rojstva (Lj. K))

Praga, 16. nov.

Te dni slavijo Čehi spomin stoletnice rojstva svojega prvega predmarčnega pesnika, Karola Hen-

se oziramo po kakem prtu, da bi se obrisali, in že je strgal beli prt svojega turbana z glave in podaja ga s tako elegantnimi kretnjami, kakor da bi se jih naučil v prvem evropskem salonu.

Ob enem je tudi kava že skuhana. Kavarnar jo deli v malih okroglih kozarcih — „henvan“ (dober tek) pravi z nasmehom.

Znano je, da pijejo Arabci kavo neprecejeno z goščo vred, gošča jim ob enem nadomestuje sladkor in smetano. Toda zrno je izvrstno, človek se hitro navadi, a težko odvadi.

Vsedli smo se na zvite plašče in pili čašo za čašo. Izpod kamena, ki je bil kavarni za podlago, tekajo drobne miške, letajo okoli nog in gledajo z ostrimi očmi na nas radovedno in brez strahu. Ne daleč, na skalnem obronku, pase neka karavana svoje velblode. Tudi z najostrejšim steklom ne spoznaš, kaj guliijo te živali na golem kamenu.

„A kaj to kamenito poslopje?“ vprašam dragomana na konec.

„Stražnica, petnajst jih je po gorah do Jeruzalema.“

„Ali nihče ni notri? Je tu že tako varno?“

„Ravno minulo noč so oropali tu grške kupce, nisem hotel gospodom nič povedati. Vojaki sami so napadali in zato je paša raje stražnice zaprl.“

Cesta, to je edina palestinska, je vsaj nekoliko oživljena. Tupatam pohajajo mlade, shujšane, nelepe Arabke v modri srajci, ki jim je edino oblačilo, z modrim prtom na glavi, na prtu pa košek, v katerem so živa piščeta za Jeruzalem.

Tupatam zopet stopajo velblodi, po samem ali po več, s tovorom ali samo osedlani. Tihi njihov korak je korak tovarne živine in zato je pri njihovi velikosti kretanje za jahalca silno neprijetno. V velikem obloku leze jezdečevo telo naprej in zopet nazaj. In kdor ni tega vajen, se vzdriži komaj minut zgoraj. Sedaj pride cel venec velblodov. Zraven so tudi ženske in zaradi njih so pripravljene na velblodih posebne gugalnice. Ob vsakem boku gre navzgor drog, med njima je gori pritrjena preproga, na tej pa sedi ženska s prekrižanima nogama. Na ta način se

rika Mache. To slavije vzbuja sladke in trpke, žalostne in radostne spomine. Skrivnostna pesnikova prikazen — skrivnostna zato, ker ni niti znana njegova slika — vzbuja nam predstavo „Maja“, one krasne pesmi, ki nas spominja tragične usode mladega pesnika, ki je mora tako naglo, nepričakovano v grob, v svojem šestindvajsetem letu, ko je razpel k prvemu poletu svoje kvišku strmeče peroti. Iz Machovega imena nam zveni odmev cele njegove okolice, njegovih osebnih dogodkov, njegovih romantičnih sanj in ljubezni, njegove globoke žalosti in zlomljenih upov — odmev te cele sicer zanimive periode tridesetih let preteklega stoletja, ko se je literarno življenje razvijalo pod silnimi dojmi poezije Kollara in Čelakovskega, ko je književnost pomenila toliko kot domoljubje, in ko se je merilo s tem patriotičnim merilom takorekoč vsako kulturno podjetje.

Življenjepis Karola Henrika Mache, sina praškega mlinarskega pomočnika, je precej kratek. Glede njegovega rojstnega dne vlada različno mnenje. V starejših življenjepisih čitamo 10. listopad, pozneje je obveljal 15., do pred kratkim so se zavzemali za dan 16. listopada in te dni se je izrazil dr. Kronbauer zopet za 15. listopad. Narodil se je na Mali Strani v Pragi, obiskoval ljudsko šolo, pozneje akademično gimnazijo pod Jungmannovim vodstvom. Dasi je bil reven, se je odločil za pravniški študij, ki ga je absolviral leta 1836. Toda še istega leta, dne 5. listopada, je umrl v Litomericah kot amanuensis, tri dni pred nameravano poroko z Lori Šomkovo, lepo, toda baje koketno in plitvo hčerko praškega knjigarja, ki mu je povila nekoliko tednov prej sinčka. Umril je na vnetju pluć. Ko je na predvečer 23. oktobra sedel za topljen v svoje misli na vznožju brega Radobila, je zapazil za Litomericami ogenj ter hitel gasiti. Bil je eden izmed prvih, ki je prihitel na mesto nesreče. A ta njegova požrtvovalnost mu je bila usodna in istega dne, ko bi moral stopiti pred oltar z materjo matega Ludvička, so ga položili v prerani grob.

Kakor drugače ni bilo niti mogoče, je zapustil mladi pesnik večinoma same odlomke. Pesnil je že na gimnaziji in njegovim nemški „Versuche“ iz leta 1829, formalno zelo pogodeni, po vsebini pretežno melanholični, nam odkrivajo že takrat dušo zamišljenega, žalostnega sanjača, romantiškega samotarja, ki je najraje premišljeval o ničnosti življenja ter se veselil na združenje z grobom. In tudi poznejša drobna lirika, pisana že v češkem jeziku, opeva iste misli, povsod isto svetotožje, da celo, ko opeva prvič svojo ljubezen, ne more zatreti svoje boli. Ljubljenci se srečavajo tu na grobeh, plačajo nad zlomljenim življenjem. Pesnik zre s hrepenenjem k zvezdam, h katerim poleteti mu brani zemlja, ki ga veže nase, trda, brezčutna, hladna nasproti njegovim bolestim. Tako je edino mesto pokoja — črni grob. Celó vznešene rodoljubne pesni izzvenijo v istem žalostnem tonu, kajti domovina je ponižana, pošlačena. Ni bilo vedno tako, ali stara slava vitezov govori k njemu samo še iz razvalin starih gradov in iz zidovja starih heroičnih mest, ki jih je obiskoval tako rad na svojih izletih, in ki se je k njim vračal, posebno za svoje pravniške dobe, zopet in zopet. Zafo je tako ljubil te svoje izlete, ki so ga vedli pogosto zelo daleč, do Krkonoš in šumavskih gor, pod stare gradove in romantiške razvaline, ki jih je tudi risal — samo zato se je vračal

doseže stabilnost, kakor pri kompasu. Zabaven je pogled na te velblode sploh. Telo neoblikovano, na videz neokretno, korak mehak in tih.

„Moramo v sedla, gospodje“, opominja dragoman. „Upam, da pridemo do poldneva v Jeruzalem, tako da bomo nekaj ur jezdili v najhujši vročini!“

Vrhovi so vedno višji in strmejši, zato so pa tudi doline vsaj nekoliko bolj zelene. Po straneh raste nekaj hrastovega drevja, na pobočjih sivozelene olive, katerih barva je ponekod nekoliko bolj sočnata. Zagledali smo tudi čredo črnih, brezrogih, velikih koz.

Zopet smo šli na to nekaj po strmih serpentinah gor in dol, po vrhovih in dolinah. Objahalí smo sicer dosti lepo zidano ali roparsko Abu Gošj (kraj, ki se imenuje tako po proslulem roparju), in zopet smo prišli do pustih gor in dolin.

Radi prirodnih krasot bi bilo težko vzljubiti Palestino! Tu bi mogel popraviti svoj izrek pesnik, ki trdi, da je vse „sveto edino krasna zmeta prirode.“

In zopet smo prijezdili na temen gore.

„Oglejte se, gospodje!“ pravi dragoman in ustavlja konja.

Skoraj bi bil zadržal sapo!

Daleč zreš v demantovem zraku — predaleč! Najprej pod nami to valovito pogorje, katero smo že prejezdili, za njim širna saronška planina, za isto sredozemsko morje, najprej beli pas, nato modri, potem pa se prelivajo barve druga v drugo.

Na severu in jugu vidiš strme gore in globoke doline — tam-le na vrhu Samuelov (preroški grob, tam-le goro, kjer je imel Jakob svoje angelske sanje, tu doli Kulonijsko dolino, kjer si je David izbral „pet kamenov najčistejših iz potoka“, tam zopet puščavo sv. Janeza in kraj, kjer je Marija obiskala Elizabeto. A tam-le je bela stražnica — že zadnja, za njo pa Jeruzalem in moabitske gore, modro zrcalo Mrtvega morja!

Razpni svoja krila, domišljija! — — —

Moji tovariši so bili že precej daleč naprej, — predno sem se vzbudil iz svoje zamišljenosti in sem vspodbodel konja.

tako pogosto k njim, ker je mogel prebiti v njihovem zidovju nemoteno cele noči ter se pogovarjati o preteklosti. Leta 1834 se je podal s svojim prijateljem Strobachom celo v Italijo, kjer so naredile na njega posebno globoki dojem Benetke.

Ta vroča, skoraj bolna ljubezen do prirode in romantike je glavni ton Machovih del. Najmogočnejše je izražena v njegovem glavnem delu, v lirsko-epski pesni „Maj“, ki je izšla aprila leta 1836, in v romanu „Cikani“, ki ga je napisal istočasno z „Majem“, ki pa je izšel še-le po njegovi smrti leta 1851 v „Lumiru.“ To sta — ne glede na liriko — edini popolni deli pesnikovi, kajti roman „Kat“ (Rabelj), pisan po načinu Walter Scottovih viteških romanov, in lirsko-epska pesen „Mnich“ ste ostali nedokončani, kakor tudi nekoliko dram („Bratje“, „Kralj Friderik“ itd.). Deloma je tudi odlomek sicer popolna trilogija „Slike iz mojega življenja“, kajti imela bi biti kal cele vrste osebnih, realističnih dojmov iz pesniškega življenja. Kaj bi dosegel z njimi, nam kaže posebno drugi del „Marinka“, ta dragoceni biser Machovega subjektivnega realizma.

Koncem dvajsetih let so prišle v nemških in poljskih prevodih Machu v roke nekatere pesni angleškega pesnika Byrona, ki so ga opojile. Na marsikatega so vplivale te strasne pesni odpora in tantskih revolt. Struna svetobola je našla svoj odmev v Machovi notranjščini in ga za nekaj časa popolnoma obvladala. In bil je to posebno „Maj“, ki spominja ponekod v svojem zunanem okostju na Byronove pesniške ideale — v svoji celoti pa je vendar to delo plod slovanske, melanholične, mehke duše. V tej globoki čutnosti in potem v krasnem prirodnem okviru, v katerega je zasadil pesnik sicer dosti romantično in senzačno dejanje, leži glavna podloga „Maja“, njegova vrednost in čar.

Vsebinska pesni je kratko sledeča: Bleda deklica čaka na bregu jezera na predvečer prvega maja svojega ljubimca, toda iz čolna stopi tujec in naznani, da so zgrabili „groznega gospodarja gozda“ radi očetomora in da ga jutri obesijo. Maščeval se je za čast svoje ljubice ter ubil nevede v zapeljivcu svoje deklice lastnega očeta. In res: ljubimec-očetomorilca, ki je mislil strašno noč v ječi na svojo drago, na svojo preteklost in bodočnost, na svojo smrt, obesijo drugi dan . . . In ko koraka po letih skozi ono krajino potnik-pesnik sam — vidi samo na griču belo lobanjo s črnimi votlinami. In velika žalost napolni pesnikovo dušo.

Ko je pesen „Maj“ izšla, je niso umeli. Kritika jo je obsodila, visoko čislani možje so se ji posmehovali. In to zato, ker je bila nekaj novega, do tedaj v resnici neslišanege. Macha je bil prvi med Čehi, ki se je osmelil opevati v pesni svoje lastne čute: svoje gorje in svojo radost, svojo žalost in veselje, celi svoj obup in nezumno, nevpočojeno hrepenenje. Do te dobe so opevali pesniki v svojih pesnih tuje čute in tuje razpoloženje, svojih čutov se niso tikali. Macha je prišel kot žalosten, skrivnosten tujec z žalostno preteklostjo in negotovo bodočnostjo ter opeval v krasnih verzih vse. Posmehoval se je konservativnim rodoljubom ter podražil kritiko, z „Majem“ pa je prinesel nekaj, kar je postalo podlaga novočeškemu pesništvu, položil je temelj moderni poeziji, poeziji pesniškega subjektivizma.

In v tem pesniškem prvenstvu leži posebna vrednost Maja. Sicer leži njegova vrednost še tudi drugje. Macha je ubral v tej svoji pesni prvič strune, kakor se še niso slišale prej nikoli med Čehi. Naloga Maja je bila „proslaviti prirodno krasoto majovo“ in pesnik je dosegel to ne samo z globoko nežnostjo in gorkoto svojih čutov do narave, temveč tudi s formalnimi sredstvi. Njegova beseda je ob enem zvok in barva, melodija in slika. Njegova beseda je tako nežna in diskretna, da izraža vsaki odmev, vsako globino in nianso barve. Ona ima v sebi izredno nežnost, globokost in priprostost, izredno subjektivno moč. Pesnikova opazovanja so polna resničnosti. Na to posebnost Machovega genija je pokazal prvi Thomayer, v detajlih so razpravljali o tem prof. Vlček, Flajšhaus, Vodak, Krejčí in Novak. Tukaj ni prostora, da bi razpravljali o teh detajlih, treba je le čitati posamezne odlomke iz „Maja“, da vidi, kako bogati, plastični so ti verzi, kako znajo slikati. Da, pesnikovo pero je ob enem čopič, in sicer tako mehki, občutni in diskretni čopič, da je slikal samo v najnežnejših in najzibranjših barvah.

Bilo bi še navesti mnogo, mnogo, pokazati še na druge krasote te pesni, toda žal ni prostora zato. Kdor je zmožen češčine, naj čita ta biser češke književnosti zopet in zopet in čim večkrat bode čital, tem več krasot bo našel.

Položaj na denarnem trgu.

Naša državna banka je imela koncem oktobra 377 milijonov davku podvrženih papirjev. To je za jesensko sezono, ki ima vedno velike zahteve na denarnem trgu, zelo nenavadna svota. Največje število davka obveznihnot je imela dosedaj oktobra 1907 v višini 242 milijonov kron. Vodstvo banke je pričakovalo ta naval vnaprej in je zvišalo obrestno mero. Koncem oktobra je promet z notami na avstrijski banki znašal čez 2½ milijona kron. Nemška državna banka je imela dne 22. oktobra za 1655 milijonov mark not, francoska banka 25. oktobra za 52'56 milijonov frankov, angleška banka 27. oktobra za 8 milijonov pfundov, to je za 6670 milj. kron. Vse državne ban-

ke se morajo braniti in zasigurati s povišanjem obrestne mere. V Nemčiji so v skrbeh, kako se bo diplomatska finančna borba med Parizom in Berlinom v zadevi ogrske rente in turškega posojila, po odtegnitvi obilnega francoskega denarja iz Berlina, naprej razvijala. Nemški denarni trg ima slabe pozicije, poroča se celo, da se je resno bati omajanja nemških financ. „Splošno se kažejo letos nejasnosti in izjeme na mednarodnem denarnem trgu, nasproti prejšnjim jesenskim periodam“, piše neki nemški finančni list.

Ves svet se dosedaj ni zmenil za zaloge zlata angleških in francoskih bank. Pri francoski banki se je zmanjšala zaloga za celih 263 milijonov frankov zlata, pri avstrijski državni za 50 milijonov, pri nemški za 34 milijonov, pri angleški samo v predzadnjem tednu v oktobru za 17 milijonov kron. Zmanjšanje avstrijske zaloge zlata se mora pripisovati slabi trgovski bilanci, denarni potrebi pri gospodarskih operacijah, močnejši sladkorni trgovini in skoraj preživahnemu veselju pri stavbinskih podjetjih.

Nemčija in Francoska sta na tuje države preveč izposodile. Angleška je morala in mora še zlagati Egipt in druge kolonije z denarjem. Nasledki tega položaja bodo, da se visoka obrestna mera ne bo znižala, ali se bo pa še bolj zvišala, kljub temu, da se leto za letom pridobiva vedno več zlata. Zlato pa namreč ni vedno denar. Zvišanje obresti naše državne banke je vzbudilo v inozemstvu mnogo razburjenja, ker je celo v kritičnih časih aneksije od maja 1908 naprej vstrajala pri stari obrestni meri 4%.

Povišanje obrestne mere je bilo sedaj nujno, in kljub ogrskim zakladnim papirjem se je stanje banke zboljšalo. Subskripcija sama je izborna izpadla. Nasproti temu pa se pojavljajo pri ogrski rentni emisiji v znesku 250 milijonov kron občutne težave. Dejstvo zvišane obrestne mere bo imelo gotovo tudi posledice za hranilne in posojilne zavode.

Raznoterosti.

Iz pošte. Absolvirani gimnazijec Franc Zmazek v Mariboru je imenovan za poštnega praktikanta v Gradcu. Vpokojena sta poštna ekspeditorja Josip Budna in Kajetan Holl v Mariboru.

Odlikovanje. Okrajni orožniški stražmojster v Slovenjem Gradcu, Franc Korošec, in titularni stražmojster Franc Novačan sta odlikovana s srebrnim zaslužnim križcem.

Vsem krajnim šolskim svetom. C. kr. mariborsko okrajno glavarstvo razglašuje: Učna tečaja v sadjarstvu in vinoreji v Mariboru leta 1911. Glasom odloka c. kr. deželnega šolskega sveta bode tudi v letu 1911 in sicer od 6. do 18. marca, potem od 12. do 17. junija 1911 na štajerski deželni sadjarski in vinorejski šoli v Mariboru razdeljen učni tečaj v izvežbanju ljudskošolskih učiteljev za vzgojavanje in polzlahtnevanje ameriških trt ter za sadjarstvo in vinorejo v občeh za 20 udeležnikov. Udeležniki dobe v ta namen za potovanje in hrano odškodnino v znesku po 100 K. Dotične, kolka proste prošnje je s tozadevnimi predloženimi poročili vred najkasneje do 31. decembra 1910 predložiti mariborskemu okrajnemu glavarstvu.

Urednik Spindler je bil zopet obsojen na dva dni zapora, ki se mu je spremenil v 20 K globe, ker je na šoštanskem kolodvoru psoval poslanca dr. K. Verstovška; svoj vsklid proti razsodbi okrajnega sodišča v Šoštanju je umaknil pred obravnavo! — Dne 15. t. m. pa se je proti njemu v Celju vršila obravnavi vsled tožbe župnika častitega gospoda Pečnika iz Podgorja pri Slovenjgradcu. Urednik se zagovarja, da članka v „Nar. Listu“, ki je predmet tožbe, ni čital, pravi pa, da zanj prevzame odgovornost. V preskavi je priznal, da gospodu župniku ni hotel nič nenavnega očitati in da je dopisnik imel v mislih neke druge osebe, katere je urednik tudi imenoval. Zato je župnik Pečnik vzdržal obtožbo le glede pavšalnih sumničenj in sramotjenja. Urednik se zanaša na poroto; zato je pri razpravi začel zahtevati, da se naj akti odstopijo porotnemu sodišču, češ, da za članek prevzame odgovornost, ne da bi trdil, da ga je čital. Vsled predpisov kazenskega reda je sodnik odstopil akte okrožnemu sodišču, da razsodi, katero sodišče je pristopno. Ni dvoma, da bo Spindler zopet dobil zaslužno plačilo bodisi tu ali tam. Kljub temu pa „Narodni Dnevnik“ s čudovito predrznostjo zavija dejstva in zopet hoče natolcevat župnika Pečnika. To je že prava revolver-žurnalistika!

Kako hitro rešujejo naša glavarstva važne zadeve! Posebno se je začelo v tem oziru odlikovati c. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru. Ugovor radi volitev v Slovenski Bistrici je ležal celo večnost na glavarstvu; šele po posredovanju se je poljubilo oddati glavarstvu odlok, s katerim so bile ovržene volitve 3. razreda mestnega zastopa. Mariborsko glavarstvo je zadrževalo tudi razpis volitev v okrajni zastop slovenjebistriški. Volitve bi se morale vršiti že meseca marca. V drugih zastopih sta že davno potrjena načelnik in podnačelnik, tu pa še volitve niso razpisane; ker se ni nič ganilo za volitve v ta okrajni zastop, je podregal poslanec, češ, da bi bil že čas za volitve. Akti so šli torej v Gradec, kjer jih pa na posredovanje poslančeve zopet ni „pri rokah“. Ker uradi tako zavlaučujejo volitve, bodo zastopniki slovenskih

kmečkih občin v okrajni zastop odložili mandate, da prisilijo oblast k razpisu volitve. Slovenske poslance pa opozarjamo, da opozorijo na Dunaju notranje ministrstvo na izredno hitrost, s katero deluje v zadnjem času okrajno glavarstvo v Mariboru.

Vedno v vladni službi, Hofrat Ploj je gotovo najbolj dosleden vladni hlapec. Brez vsakega sramu, v zasmeih svojih slovenskih voščilcev, podpira vedno nemško-nacionalno vladno. Sedaj je ovekovečil svojo politično hlapčevsko dušo s tem, da je glasoval proti dr. Šusteršičevi resoluciji in izrekel zaupnico ministru Burianu, ki je hotel bosanskega kmeta usuznjiti ogrskim židom. To je vrhunec politične korumpiranosti. Najprej je že koval Buriana v zvezde v znanem svojem govoru, sedaj pa gre še korak dalje in izreka indirektno zaupnico njemu, ki ga je že enoglasno obsodila avstrijska zbornica kot prijatelja ogrskih nenasitnih oderuških judov. In tega moža so izvolili naši pošteni slovenski štajerski kmetje. Še mi se moramo sramovati.

Razkrinkani. Liberalci so psovali načelnika V. L. S. dr. Šusteršiča kakor pijan šnopsar, ker je odložil radi zasedanja kranjskega deželnega zbora bosanski referat. V vseh variacijah so mu očitali „kravjo kupčijo“, češ, da hoče napraviti vladi uslugo, ker pardonira Buriana. Dan na dan so si zmišljevali starinski, mladinski in plojaški liberalci vseh dežela cele pravljice o dr. Šusteršičevih „kravjih kupčijah“, ki je izdal iz strankarskih ozirov bosanskega kmeta. Sedaj pa, ko je nastopil dr. Šusteršič ostro in možato proti Burianu, so pozabili na vse svoje prejšnje pozive in se oklepajo Buriana z vsemi silami. Zato mora biti vsakemu jasno: Nekdo je delal „kravje kupčije“ in nekdo je videti kupljen od vlade, a ta nekdo ni dr. Šusteršič, ki je s svojim nastopom proti Burianu tako nesmrtno blamiral tega samega in one, s katerimi si je v objemu, ampak ta nekdo je nekdo drug. Ker dobro poznate svoje politične manire, itak veste, kdo je ta drug.

Wie der Schuft selber ist, so denkt er von anderen. To velja v prvi vrsti za naše liberalce. Oni si ne morejo misliti, da bi človek kaj napravil iz drugih motivov, kakor zgolj iz osebnega koristolovstva. Zato tudi pri vsakem koraku naših voditeljev iščejo egoistične momente in nič ne de, če se pri tem osmešijo. Ko je dr. Šusteršič odklonil bosanski referat, je bil po zatrdilu liberalcev kupljen od baronu Bienertu, ki se je baje bal za Buriana. Sedaj, ko je nastopil proti Burianu kot najstrožji opozicionalec, je pa kupljen od bosanskih „klerikalcev“, v prvi vrsti od nadškofa Štadlerja, tako vsaj resno zatrjuje „Slovenski Narod“ od dne 18. t. m. in opiči „Narodni Dnevnik“ bo gotovo tudi pripaljal in serviral svojim „inteljidentom“ to budalost.

Ljudsko štetje. Županstva se opozarjajo, da je treba za stroške ljudskega štetja navesti v proračunu za leto 1911 poseben znesek, ker morajo občine same plačati odškodnino števničnim komisarijem in druge za ljudskim štetjem zvezane stroške.

Zadružna zveza v Mariboru opozarja še enkrat vse članice v okrajni Celje, Rogatec, Šmarje, Vransko, Gornji Grad, Slovenji Gradec, Sevnica, Laško, Kozeje, Brežice in Šoštanj na tečaj za nadzorstvo, ki se vrši dne 23. in 24. t. m. v Celju v hotelu „Beli vol“. Začetek dne 23. novembra točno ob 10. uri predpoldan. Doznost vsake članice je, da pošlje k tečaju vsaj enega člana nadzorstva. Vse članice naj takoj javijo, če in katerega člana nadzorstva pošljejo v tečaj, da je možno pripraviti primeren lokal za tečaj.

Tečaj za nadzorstvo zadrug v Mariboru dne 16. in 17. nov. je izvrstno uspel. Tečaja se je udeležilo okrog 30 vrlih članov nadzorstva, ki so z zanimanjem sledili vsem predavanjem. Tečaj jim je dal priliko, si pridobiti ne le potrebnega znanja za izvrševanje svojih dolžnosti, ampak jih je tudi splošno vpeljal v poslovanje naših zadrug. V teoretičnih predavanjih so se obširno obravnavale dolžnosti nadzorstva z ozirom na tozadevne določbe pravil, zadružnega zakona, revizijskega zakona in poslovnika. Na podlagi poslovnika se je temeljito razpravljalo o poslovanju nadzorstva. Sestavil se je zapisnik sej nadzorstva, občnih zborov in dala navodila za seje nadzorstva in občnih zborov. Na podlagi izdelanih knjigovodskih vzorcev se je izvršilo pregledovanje celega knjigovodstva in se je natanko razložil računski zaključek. Taki tečaji se bodo vršili leto za letom, ker je namen Zadružne zveze v Mariboru, vse članice nadzorstev zadrug usposobiti za vestno izvrševanje dolžnosti.

Štajersko.

Mariborske novice.

Maribor. Justični minister je povišal oskrbnika mariborske moške kaznilnice Leopolda Luscherja v osmi činovni razred.

Maribor. Označiti moramo neki žalosten pojav pri našem slovenskem narodnem ženstvu. Že večkrat smo imeli priliko konstatirati neveselo dejstvo, da naše narodne dame rade nemškutarijo. Sedaj nam prihajajo pritožbe, da naše ženstvo, če pride v nemške kraje, dopisuje z domačini vedno le v blaženi nemščini. To moramo strogo grajati in pričakujemo, da se v bodoče ne bo več dogajalo.

Naznanilo. Kakor znano, se vršita v uradnih prostorih c. kr. okrajnega glavarstva v Mariboru vsak teden dvakrat, v sredo in soboto, samo obveščanje s strankami do ožena uradna dneva, ob katerih so v uradu navzoči vsi poročevalci. Vendar pa dohajajo tudi ob drugih dnevih k tukajšnjemu uradu stranke v zadevah, ki pogostokrat niso nujne, ter pogostokrat ne dobe onih poročevalcev, s katerimi bi radi govorili. To povzroča mnogotere nedostake in ovira službeno poslovanje, čemur bi se lahko izognilo. Zategadelj se v občeh naprosi, da se stranke, izvzemši posebno nujne in neodložljive zadeve, pri c. kr. okrajnemu glavarstvu v Mariboru zglašajo samo ob sredah in sobotah.

Odpadniki. To leto so v Mariboru odpadli naslednji: Julij Zellner, trgovski pomočnik (kje?); Alfonz Skorjanec, učeneec na realki; Gottfried Geršetič, uradnik juž. žel.; Anton Hanzi, obrtni učeneec (pri kom?); Ana Imenbacher, žena uradnikova; Gvida Oswalditsch, žena sodnikova; Alojzij Michelitsch, čevljarški mojster; Marija in Marija Herko, Flösserg. št. 7; Konrad Imenbacher, uradnik; Joh. Stef. lisch, kondukteur; Bruno Kiffmann, meščanski učeneec; Andrej Hallecker, Max Giegerl, Franz Giegerl, kontoristi (kje?); Rupert Eisl, kemik; Otto Veronig, praktikant; Emil Witlaczil, privat; Heinrich Kramer, c. kr. major, z obitelji; August Daleg, praktikant, (kje?); Johann Thür, drožist (kje?); M. Lontscharetz, hči gostilničarke; dr. Theodor v. Lichem, zdravnik; Marija v. Lichem, zdravnikova žena; Emiliija Witlaczil, Ana Witlaczil, privat; Paul Fischer, poštni uradnik; Karl Brüdners; Magdalena Halfter (Kartnerijeva ulica); Tem Franz, žel. pristav; Axmann, učeneec; Poniz Wilhelm, učeneec; Hostnik Josef, kemik; Grünzweig Rudolf, c. i. kr. stotnik v kadetnici; Poljak Franz, učitelj v Celju (!!!); Piekarowitz Fr., c. kr. podčastnik pri 16. huzarskem polku; Weissenberger Franz, expedient; Otmar Schreiner, jurist; Janez Zweifler (vinorejska šola); Erwin Kukovits, Gerhard Thalmann, Walter Thalmann, Robert Kržižek, Ernst Neger, visokošolci; Egon Prohaska, W. Prohaska, Leopold Prutschak, študentje; Vilibald Rat, Gustav Axmann, tehnika. Če se dostavimo že prej objavljena imena visokošolcev Avgustina Zweiflerja, Emila Dume, sina mariborskega peka, in Karola Hannsa, sina mariborskega notarja, se takoj vidi žalostno dejstvo, da agitacija za odpad od katoliške cerkve dosega relativno največje uspehe med nedoraslo in nerazsodno mladino. Kakor v smislu za peljanih mladeničev obžalujemo to dejstvo, tako moramo najstrožje obsojati brezvestno in brezstidno delovanje lutrovskih agitatorjev, ki mladeniško lahkomišelnost in celotno nezrelost v presojevanju verskih reči izrabljajo v svoje sebične politične namene. Čudimo se, da stariši bolj ne pazijo na svoje sinove; morda pa nimajo dovolj moči nad njimi ali pa se ta usodni korak zgodi brez njihove vednosti. Saj se je že večkrat pripetilo, da je ta ali oni pozneje, ko je prespal svoj sovinstični delirij ali pa svojo alkoholno pijanost, zanikal svoj odpad, ker se ga je pred značajnimi ljudmi sramoval. Pri drugih odpadnikih pa je zopet uspeh tega usodnega koraka ta, da se še bolj utrdijo v svoji vsenemški burševski ošabnosti in nepatrijotični zagrinosti. Vsekakor pa kaže si ta imena dobro zapomniti, da bomo vedeli, kaksi ljudje bodo enkrat kot sodniki sodili naše slovensko katoliško ljudstvo, kot profesorji poučevali našo katoliško mladino ali pa kot uradniki v tem ali onem poklicu si hoteli služiti kruh med našim slovenskim ljudstvom. Meminisse iuvat!

Podružnica „Slovenske Straže“ za Maribor in okolico se je ustanovila v sredo dne 16. t. m. zvečer. V dvorani katoliškega delavskega društva, Flössergasse 4, se je zbralo lepo število naših somišljenikov. Ker je bil večer namenjen tudi udeležencem tečaja za nadzorstvo zadrug je bilo tem slovesnejše in prijetnejše. Ustanovni občni zbor je otvoril v imenu proponentov nadrevizor gospod Pušenjak. Po kratkem pozdravu da besedo slavnostnemu govorniku dr. Leskovarju. V daljšem, vznesenem govoru slika gospod govornik boje, ki jih imamo z Südmarko in Sülferrajnom in konča: Če si pomagamo sami, bo nam pomagal tudi Bog. Po slavnostnem govoru se je oglasilo še več drugih gospodov k besedi. V krasno zamišljenem govoru je dr. Hohnjec slikal naše cilje, ki se osredotočujejo okrog ideje, da branimo na našem jugu slovansko in avstrijsko misel. Za tem je sledila volitev odbora, ki se je sestavil tako-le: dr. Leskovar, predsednik; gospa Ana Majcenova, podpredsednica; Vlad. Pušenjak, tajnik; Ferdo Leskovar, blagajnik; odborniki: Hrabro Ham, načelnik Orla, dr. Verstovšek, gđc. Jožica Radolič, Fr. Žebot. Po konstituciji odbora je prevzel predsedstvo dr. Leskovar in dal besedo dr. Verstovšku, ki je povdarjal, da moramo skrbeti za materialne prispevke. Dr. Kovacič je spodbujal k narodnemu delu z ozirom na našo zgodovino, ki nam glasno pravi, koliko naših pračedov so podjarmili nasprotni tujci. Varovati moramo tudi zgodovinski značaj domače zemlje. P. Kasijan opozarja na nevarnost, ki preti Karčovini. Urednik Žebot opominja, da se moramo skrbno pripraviti na ljudsko štetje in paziti posebno na mladino. Gospod Brenčič iz Karčovine pri Ptujju prinaša pozdrave iz ptujškega okraja. Govorili so še gospod Medvešek iz Studencev pri Mariboru, ki opozarja na delavske kroge,

Imate bolečine?

Revmatizem, trganje v glavi, zobobol? Ste si s prepihom, prehlajenjem nakopali bolezen? Poskusite vendar bolečine zmanjšujoči, zdravilni, okrepujoči Feller-jev Fluid z znamko „Eisalfuid“. Ta je v resnici dober! Ni samo reklama! Dvanajstletica za poskušnjo 5 K franco. Izdelovatelj samo lekarnar Feller v Stubici št. 264 (Hrvaško).

župan Nemeč iz St. Jurija ob Ščavnici, ki želi mnogo vspehov, župnik Čede iz Studenice, ki obžaluje, da nimamo več govornikov, dr. Medved, ki hoče radevolje sodelovati, in gospod Praprotnik, ki pozdravlja v imenu mariborskega Orla. Po oficialnem delu se je razvila zelo animirana prosta zabava.

Celjske novice.

Celje. Podružnici šulferajna v Celju sta priredili zadnjo nedeljo v nemški hiši prireditelj v korist šulferajna. Arhitekt Bayer je poročal o grajenju šulferajnskih sol na Spodnjem Štajerskem. Kaj pa celjska podružnica „Slov. Straže“?

Izpred celjskega sodišča. Hlapec Kurmaršek iz Vrbja pri Zalcu je bil obsojen na osem tednov strogega zapora, ker je svojemu tovarišu Tomašiču ukradel 58 K 72 vin. — Na dva tedna zapora je bil obsojen delavec Tomaž Pfeifer, ker je pri ponočevanju iz osvete metal kamenje v okno hiše posestnika Strausa v Dolu.

Celje. Veliko zanimanje vlada med našimi somišljeniki v celjski okolici in Savinjski dolini za nedeljski protestni shod. Od vseh strani prihajajo poročila o veliki udeležbi.

Ptujske novice.

Nemško veselje. Iz dveh vzrokov hodijo ptujski „Nemci“ veselih obrazov zadnje dni po Ptuj. Iznebili se bodo nepristranskega načelnika kolodvora gospoda Reichela, ki jim je bil vsled svoje solidnosti trn v peti. Na njegovo mesto bo prišel huđ Nemeč Wurbenthaler iz Celovca. Veseli se pa „Štajerčeva“ klika tudi, ker je klepar gospod Glumac prodal svojo hišo Nemcu Fesslu.

„Los von Rom“ - gibanje v Ptuj. Prihodnjo nedeljo dne 20. novembra bodo imeli ptujski novi in pa stari protestanti svojo službo božjo. Sprejemali se bodo novi verniki.

Svetovno važna notica. „Sloga“ prinaša vest, da bo v prihodnji številki objavila pogovor hofrata Ploja s cesarjem.

Ptuj. Naši Nemci priredijo prihodnjo soboto dne 19. t. m. zvečer poslovljni večer v Gradec prestavljenemu sodniku dr. Fr. Glasu. Prireditelj se vrši v nemškem domu, kjer se prirejajo vsenemške slavnosti.

Ljutomerske novice.

Ljutomer. Večposestniku Jožefu Mursa na Krapji pri Ljutomeru je pogorela uta za steljo, v kateri je bilo shranjeno tudi mnogo živinske klaje. G. Mursa ima čez 1000 K škode, zavarovan pa je bil samo za 200 K.

Umrl je tukaj hlapec Macun vsled nezmernosti v pijači. Izpil je na en dušek dva litra piva, zatem pa še pol litra žganja.

V Cezanjevcih je neznan uzmovič ukradel v noči dne 10. novembra posestnici Mariji Murkovič iz hleva najlepšo telico v vrednosti 400 K. Tatu še nimajo.

Naš velečastiti gospod dekan M. Jurkovič se zdravi v Gradcu pri usmiljenih bratih, kjer se je podvrnil očesni operaciji.

Izkaz darovalcev za Podporno društvo Franc Jožefove šole v Ljutomeru v tekočem letu 1910: posojilnica v Ljutomeru 100 K; po 4 K: Martin Jurkovič; po 2 K: Marija dr. Chloupekova, M. Čagran, Eric Dijak, J. Golobič, dr. Grossman, Matilda dr. Grossmanova, Ferdinand Herzog, Nidica Herzog, A. Huber, Nina Ivančič, Janko Karba, M. Kocuvan, M. Kos, Alojz Kovačič, Ivan Kovačič, Fedor Kukovec, Viktor Kukovec, Alojz Lenc, Gustav Ozmeč, Martin Postružnik, Al. Rajhst., Janez Robič, Jul. Robič, M. Zemljčič, Irma Zemljčič, Franc Sever, V. Schneider, Peter Skuhala, Jožef Smodiš, Stanjko Franc star., Wessner Josipina, Wessner Marija (Ljubljana), Wessner Uršula (Ljubljana), Jetica Školec, Andr. Lovrec, Jožef Toplak, Al. Vaupotič, Pero Veselič, Al. Vršič, Srečko Vršič; po 1 K: Ivan Baukart, Marija Gati, Jožef Jelovšek, Avg. Karba, Martin Karba, M. Koepfer, Ivan Kryl, Matilda Mihalič, Martin Mihalič, Anton Misja, Jožef Murat, Franc Ozmeč, Franc Repič, Franc Rižnar, Ana Robek, Franc Seršen, Mar. Seršen, Nežika Sever, Štefan Vrabel, Fr. Zacherl; po 50 vin.: Jul. Dijak, Jakob Rajh; po 40 vin.: B. Kranjc, Ant. Lašič, Marija Nemeč, Martin Golob, K. Štampar, Mat. Vučko, Jožef Velnar st. Vsem darovalcem srčen „Bog plati!“ Ob enem se odbor tudi zahvaljuje vsem darovalcem za šolsko tombolo v prid ubožni šolski mladini, vsem sotrudnikom in obiskovalcem.

Trboveljske novice.

Trbovlje. Kdo bi mislil, da se godijo v starih Trbovljah tako čudne reči! Kaj pa je? Bližajo se namreč občinske volitve, in liberalna trboveljska gospoda je sklenila kompromis s socialnimi demokrati, ter jim prepustila cel tretji razred — brez boja. V starem občinskem zastopu je sedel samo eden socialni demokrat in šest „starih klerikalcev“ v novem pa, če jim bo šlo po sreči, se bo postavljalo 10 rudečkarjev, in če bo šlo po milosti, trije „stari klerikalci“. V Trbovljah propada torej naša stranka. Kdo je kriv? Odgovor prihodnjič!

Telovadni odsek Orel v Trbovljah vabi na vseščico, ki jo priredi v nedeljo, dne 20. novembra t. l. v dvorani „Društvenega Doma“. Spored: 1. „Za pravdo in srce“, tragedija v petih dejanjih, zložil Anton

Medved, 2. Prosta zabava s šaljivo pošto. Začetek ob ¼4. uri popoldne. Vsiopnina: sedeži I. vrste 1 K 20 vin., ostale vrste 80 vin., sedeži na galeriji 1K 40 v., stojišča 40 vin. Ker je čisti dobiček namenjen „Društvenemu Domu“, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Drugi kraji.

St. Uj v Slov. goricah. Nevarno je pobožela gospa Marija Bauman, soproga vrlega narodnjaka g. Baumana. Velepospšovani gospoj želimo skorajšnjega okrevanja.

Fram. Zopet napredek. V nedeljo dne 20. t. m. se ustanovi pri nas izobraževalno društvo. Sicer je že skrajni čas, a prepozno še ni. Da bo društvo dobro uspevalo, imamo trdno nado, ker si je ljudstvo tega že davno želelo. Imamo sicer že bralno društvo, a to bralno društvo je liberalno in kar je liberalnega je strup za ljudstvo. To ljudstvo tudi dobro spoznava; zato pa pri liberalnem društvu v Framu ni enega kmeta, pač pa: Nemci, nemškutarji in štajerčijanci. Imenovali se je do letos naše bralno društvo: „kmečko“ bralno društvo, a ker v društvu ni bilo nobenega kmeta in ker za kmeta ni nič storilo, so ob letošnjem občnem zboru izbacili besedo „kmečko“ in se sedaj imenuje: liberalno bralno društvo. Kakor slišimo, se je o priliki zadnjega shoda deklishe družbe preteklo nedeljo oglasilo za izobraževalno društvo 29 deklet. Vabimo vse narodne župljane, da se udeležite prihodnjo nedeljo dne 20. t. m. ustanovitve novega društva, ki se vrši po večernicah v veliki dvorani „Aninega dvora.“

Laški trg. Pred enim mesecem je odšel tukajšnji zdravnik dr. Schwab v pokoj, in na njegovo mesto je naša tržka občina imenovala znanega odpadnika dr. Zanggerja. Ne glede na to, da je to mesto distriktnega zdravnika, si je občina dovolila pravico, imenovati za to mesto komunalnega zdravnika. Mi zoper to samovlado protestiramo in zahtevamo, da se skliče distriktni odsek in razpiše to mesto. Na to mesto zahtevamo slovenskega zdravnika, ker sedanjega ljudstvo ne zastopi. Poklicani činitelji naj se za to brigajo!

Od reke Pake. (Bramba.) Brezobzirni in vsiljivi nemški in nemškufarski trgovci z blagom, s knjigami in stroji vedno nadlegujejo slovenske ljudi, naj bi od njih kupovali. K piscu teh vrst je leta 1908 meseca avgusta prišel neki nemški vsiljivec od trdo nemške tvrde, trdeč, da so ga njegovi velikosti pri poročili sosedni ti in ti tovariši, torej bi bilo neollikano in nazadnjaško, če bi na tako tople in imenitno priporočenem mestu soliden agent ničesar ne spečal. A neresnično dobro priporočen narodnjak je odvrnil ljubemu agentu: „Ravnokar so se Nemci v Gradcu in drugod zavezali, da od Slovanov ne morejo in ne smejo ničesar kupiti; učite torej nas, da smo dolžni, oprijeti se enakega orožja.“ Ko bi vi videli po teh besedah agentov obraz in slišali njegove jecljajoče glasove, bi pač izgubili več rešpekt pred gotovimi vsiljivci tako hitro, kakor se je agent zgubil iz pisceve sobe. Zlasti sedaj mrgoli cenikov in pisem od nas ljubčih Nemcev, hvalečih svojo bažo. Kupi se vsakih 5–10 let kakšen vojaški, sodnijski, politiški, duhovski, poštni, učiteljski šematizem, ter se ga vestno izrabi; le sreča, da na Spodnjem Štajerskem nobeden imenovanih stanov nima šematizma, ki bi bil v prvi vrsti prilichen za narodno nasprotne tvrde in agente. Sicer si pa tudi politišno, narodno in versko nasprotne elementi dajo marsikaj dopovedati. Nedavno so iz češkega ozemlja slovansko se glasče tvrde ponujale tukaj svoje blago. Od nekod so dobile odprt odgovor: „Se ne sprejme. Ime J. J. je slovansko, a pismo docela nemško. Slovani se pač ne morejo ozirati na ljudi, ki ne važejo simpatij do našega naroda, ampak samo pohlepnost po našem denariju. Razuntega tudi takozvani katoliški Nemci v Avstriji ne kažejo razumevanja in smisla za narodno pravičnost.“ In ti škodovali!

Iz Savinjske doline. — Ko gledal sem s planine krasne — v dolino, v krasno to ravan, — Obraz teman se ne razjasni, — Naroda skor' več ne poznam. — Tako nekako mi je pripovedoval moj tovariš „puščavnik na Mrzlici“, ko sem ga šel obiskat v njegov samotni brlog. Ker sem ga poznal v prejšni dobi, kako iskreno je ljubil svoj slovenski narod, kako je žarel same ljubezni, se mi je milo storilo, ter sem bil otožen. Sedela sva dolgo časa tiho, ne da bi spregovorila besede. Nihče naju ni motil. Premišljevala sva, kakšne spremembe se gode med rodnimi brati. . . . Ko se mi je že dovolj zdelo in nisem mogel več zatirati notranje bolesti, sem začel nagovarjati svojega tovariša, češ, prijatelj, prišel sem k tebi, da ti potožim, kako je meni huđo, ker opazujem takšne spremembe med nekdanjimi ljubečim se narodom, posebno med ljubimi Savinječani. Ko sva dalje časa pretresovala sedanje razmere, našla sva tistega črva, ki naju je grizel, da sva bila oba otožna. Puščavnik, mož stare korenine, ki dobro pozna razmere, je začel obsojati podlo početje teh mladih gospodov, ki se imenujejo naprednjake, pa so le pravcati nemškufarski liberalci. Kot mož, ki se je že od nekdanj potegoval za pravice slovenskega naroda, pozdravil je iskreno neumorno delavne poslance Slovenske kmečke zveze, katerih peščica je strla ogromno večino Nemcev in njihovo trmoglavost v deželnem zboru. Ostro pa je obsojal ravnanje teh naprednjakov, kateri so se začeli koma vsaj navidezno res pridružili našim bojevnikom, a kmalu so pokazali, kakšni da so. Prodali bi narod za male judežve groše, samo da bi imeli oni kaj dobička. S suženjskim denarjem prodanega slo-

venskega naroda pošiljali bi svoje agente nad ubogo, svojemu geslu „vse za vero, dom, cesarja“ še zvesto ljudstvo, da bi mu iztrgali poštenost, katero mu je vcepila prava krščanska slovenska mati. Ko sva tako pretresovala vsu politišno življenje, sklenila sva, da tudi naju veže dolžnost, da se podava na branik, da čuvava one svetinje, katere morajo biti drage vsakemu Slovenceu. Sklenila sva nadalje, da bodeva zapustila najine gorske brloge ter bodeva šla od vasi do vasi, da obiščeva še vse one, ki so ostali zvesti, da se skupno posvetujemo, kako bodeva nadalje delovali, da zatremo ljutega sovraga, kateri je res pravi izvrek slovenskega naroda. Hodila bodeva po vseh shodih in zabavah, da se bodeva spoznala z ljudstvom ter mu povedala, kako se naj varuje liberalizma. Najprva pot bode v nedeljo dne 20. t. m. v Celje na protestni shod, da bodeva tam povedala najino mnenje o liberalnih učiteljih. Potem pa bodeva še naprosila gospoda urednika, da nama dovoli malo prostora v cenj. listu, da si bodeva nekatere mero-dajne osebe malo natančneje ogledala. — Na potovanju od puščavnika na Mrzlici samotar pod goro.

Rajhenburg. Na shodu, ki se vrši v nedeljo dne 20. t. m. po občnem zboru politišnega društva „Sava“ v prostorih gostilne Unšuld, govori mesto za-držanega dr. Benkoviča deželnega glavarja namestnik dr. Jankovič. Poročal bo o deželnem zboru.

Slov. Bistrica. Pri občinskih volitvah iz 3. razreda so večeraj, dne 17. t. m. zmagali kandidati naših posilinemških nasprotnikov z enim in dvema glasovoma večino. Pritisk od strani „Nemcev“ je bil silen. Delalo se je z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi, tako, da se bo zopet vložil priziv, ki se mu mora tudi ugoditi. Da ni zmaga na slovenski strani, smo krivi deloma tudi sami. Med tem ko so spravili „Nemci“ zadnjega volilea na volišče, je ostalo naših 19 doma. To ni lepo, ker na ta način Slovenci seveda ne bomo prišli nikoli do svojih pravic.

St. Pavel v Savinjski dolini. (Zahvala.) Lanski odbor za vzdrževanje in oskrbovanje šolarske kuhinje v St. Pavlu je kupil iz svojega čistega preostanka za šolo St. Pavel krasen Singerjev šivalni stroj za 212 K, za koji velikodušni dar se zgoraj imenovane odboru, zlasti pa njegovemu predsedniku, velenjenemu gospodu doktorju Kunstu podpisani krajni šolski svet najtopijeje zahvaljuje. — Krajni šolski svet St. Pavel v Savinjski dolini dne 13. novembra 1910. — Načelnik: Vecaj.

Radmirje pri Sv. Frančišku v Gor. Sav. dol. V buticah naših liberalcev se je moralo kolo časa natenkrat prehitro zasukati; kajti mi navadni ljudje smo imeli šele vse svetnike, a naši naprednjaki so obhajali že „tepežni dan“. Začelo se je pri naših ljubih sosedih na Ljubnem. V napredni krmi so se stopli trije naprednjaki. Kmalu nato so se hoteli še očka, veliki naprednjak in še celo „deutsehfreundlich“, malo postaviti. Celo s puško v roki so kazali svojo naprednost, dokler jim ni orožnik vzel te nevarne igrače. Upamo, da bodo za svojo hrabrost dobili primerno nagrado. Pokazalo se je pa tudi tukaj, da „do tretjega gre rado“, in glej ga šmenta, v nedeljo zvečer so se pa tudi pri nas v Radmirju v Urhovi gostilni naprednjaki pošteno nabunkali. Kakor se pripoveduje, je bil pri tem bunkanju poleg drugih še neki nadučitelj zraven. Gospod nadučitelj so napravili baje fantom tako krasno pridigo in se zraven tako razgreli, da so „kri švicali“. Videli bomo, koliko je na tem resnice in kaj bo v tem zvedela in dognala sodnija, ker sedaj se vsi izgovarjajo na fante. Potem, ko zvemo vse natančno, in ko bo sodnija že svojo rekla, bomo pa vzei drugo krtačo v roke za naše naprednjake. Tedaj na svidenje!

Koroško.

Celovec. Umrla je trgovčeva soproga gospa M. Prosen, rojena Jaritz, stara 37 let. Pogreb se je vršil dne 17. t. m. ob veliki udeležbi ljudstva. — Dne 16. t. m. je umrla gospa Pavla Wikoschnig, stara 80 let, sestra gospoda veronaučnega profesorja na gimnaziji Leopolda Pazdere.

Celovec. Novi knezoškof krški dr. Kaltner pride v soboto dne 19. t. m. zvečer v Celovec. V nedeljo se bodo vršili slovesni obredi, ki so pri imenovanju novega škofa običajni.

Žitaravas. Shod politišnega društva je bil dobro obiskan. Poročal je poslanec Grafenauer. Kot drugi govornik je nastopil častiti gospod urednik Smodej.

Strojna. V nedeljo dne 20. t. m. se poročil v Libučah strojni učitelj gospod Miloš Svanjak. Obilo sreče!

Borovlje. Pri volitvah v odbor konzumnega društva so zmagali proti napetim nemškim nacionalcem združeni Slovenci in socialni demokrati.

Spodnji Dravograd. Našo občino je koroški deželni zbor iz nemškonacionalnih in strankarskoliberalnih razlogov sklenil razdeliti. Koroški deželni zbor hoče na vsak način doseči rekord s pruskim.

Odlikovanje slovenskega podjetnika. Kakor je znano, je bila v teku tega leta na Dunaju prva mednarodna lovska razstava, katere se je udeležilo več puškarjev iz Borovelj. Odlikovani so bili le štirje in med temi tudi slovensko podjetje, prva borovljaska orožnotovarniška družba Peter Wernig v Borovljah. To je jasan dokaz, da imenovana tvrška izdeluje le zanesljivo in dobro vse orožje, na kar posebno opozarjamo vse lovce in prijatelje lova.

Kranjsko.

Ljubljana. S. K. S. Z. vrši zelo živahno delovanje. Postala je nekaka ljudska univerza, na kateri se lahko vsak naš somišljenik nauči mnogostranskih koristnih in potrebnih stvari. Sedaj prinaša „Slovenec“ naslednji program za letošnje zimsko sezono: Stenografski tečaj se je pričel v torek ob 8. uri zvečer v prostorih slovenske trgovske šole, Kongresni trg. Poučuje gospod profesor Ljudevik Vagaja. Stenografski tečaj se bo vršil vsak torek in vsak petek ob 8. uri zvečer. — Tečaj za francoščino se je otvoril v sredo dne 16. t. m. zvečer v prostorih slovenske trgovske šole. Poučuje gospod profesor dr. Josip Jerše. — Tečaj za knjigovodstvo se otvori danes dne 18. t. m. v prostorih slovenske trgovske šole na Kongresnem trgu. Poučeval bo profesor na isti šoli gospod Josip Gogala.

Narodno-obrambno delo.

Südmárko so njeni protestantski priseljenci iz Nemčije že tako oskubili, da je morala opustiti subvencioniranje nemških otroških vrtcev. Če je opustila tudi delitev judeževih grošev tistim učiteljem na šulferajnskih šolah, ki so stopili v renegatsko službo, nemški listi ne poročajo. Opaža se, da vsled korupcije, ki vlada med protestantskimi naseljenci, Nemci ne mečejo več tako radi kronic v globoko Südmárkino malho.

Ljudsko štetje. Priprave za ljudsko štetje so se začele. Okrajna glavarstva imenujejo te dni številne komisije po občinah. Opozarjamo naše občinske odbore in zaupnike, da se po občinah, kjer bi postavila glavarstva za komisarje ljudi, ki bi delali propagando za nemštvo, takoj pritožijo pri oblasti. Opozarjamo tudi, da je dolžnost številnih komisarjev, izvrševati svoj posel od hiše do hiše. Večkrat se je dogodilo, da se je vršilo ljudsko štetje v kaki gostilni, kamor so morali priti občani. Agitatorji za nemštvo so imeli tam dobro torišče za fabrikacijo Nemcev. Ponovno opozarjamo naše zaupnike, posebno v obmejnih občinah, da preprečijo tajne načrte Nemcev, ki delajo s polnim parom na to, da število Nemcev na umetni način pomnožijo. Posebno zaupniki v industrialnih krajih naj delavce pravočasno pouče, da jih nemški priganjači ne bodo našli nepripravljene.

Graška „Gemeinde-Sparkasse“ je darovala za Südmárko 200 K, enako delajo drugi nemški denarni zavodi. Koliko naših posojilnic pa je že pristopilo k „Slov. Straži“?

Cmurek. Ta trg, kateri živi od Slovencev iz severovzhodnih Slovenskih goric, je eden najbolj nemško navdahnjenih gnezd na Štajerskem. V Cmureku se nahaja veliko število Slovencev, katere bi bilo dobro zbrati, da se ne pogube. — Pri vseh vsemenskih prireditvah v korist Südmárki in šulferajnu vlada hud terorizem. Če se kak obrtnik ne udeleži teh prireditev, ga takoj neusmiljeno bojkotirajo. Iz Cmureka se vzdržuje šulferajnska šola na Sladkem vrhu, kamor zahaja dve tretjini slovenskih otrok. Pred kakimi 20 leti je bila še velika večina prebivalcev na Sladkem vrhu, ki meji na Selnico ob Muri, slovenska, a sedaj so žalibog skoro vsi — ponemčeni. Enako je z Logatcem in drugimi občinami na desni strani Mure.

Okrajno glavarstvo prepove Südmárki pobiranje od hiše do hiše. V Gleichenbergu je tamošnje okrajno glavarstvo prepovedalo Südmárkini podružnici pobiranje darov od hiše do hiše.

Kako delajo naši nasprotniki. Komaj je minil žalostno izpadli nemški narodni praznik, že zopet razglašajo vsenemška glasila, da se bo v Gradcu vršil na korist Südmárki takozvani „Nikolofeier.“ Vedno in vedno zvaljajo südmárkini priganjači od Nemcev kronce za nenasitno südmárkino žrelo. — Okrajno glavarstvo Gänserndorf ni hotelo dati dovoljenja za nabiranje plakatov za veselico Südmárkine podružnice v Hohenau. Na plakatih je bil stavek „rohe Gewalt und slawische Annassung“, ki je imel očividno namen izzivati Slované.

Samo 490 K 84 v je imela Südmárka dobička od predstave „Tannhäuser“ v Gradcu. Celih 1700 pa so požrli stroški. Igralci niso hoteli prepustiti svoje gaže Südmárki.

Vse dela za Südmárko. Prijatelj našega lista nam piše iz Gradca: Südmárka priredi velik Miklavžev večer dne 3. decembra t. l. v „Industriehalle.“ Razveseljevalo in plesalo se bode tamkaj na korist napadalne Südmárke. Veliko nemških graških „dam“ se je baje že prostovoljno javilo, da bodo pomagale sodelovati pri tem slavnostnem večeru, ali kakor ga tudi nazivljejo pri „Kinderfest.“ Igrača pa bode pri tem südmárkinem „Kinderfestu“ e. kr. vojaška godba tukaj garniziranega 7. pešpolka. Kakor navadno pri vseh südmárkinih in šulferajnskih veselicah, bodo navzoči najbrž tudi častniki. Skoraj neverjetno je, da se udeležujejo in sodelujejo po prusovsko-vsenemških društvih tudi e. kr. častniki. Spominjam se prav dobro, ko smo se morali pri vojakih v šaržni šoli učiti službeni reglement, v katerem so med drugimi navajeni tudi paragrafi, da je vojakom (samoobsebi se razume, da spadajo med te tudi častniki) pod kaznijo strogo prepovedano udeleževati se in sodelovati pri nacionalnih in političnih društvih. Navodila vojaškega službenega reglementa pa se torej kratkoma prezirajo in ne vpoštevajo več. — V pustnem času nameravajo prirediti graške vsenemške frajlce svoj posebni šulferajnski plesni venček v

prostorih „Annensäle.“ Čisti dobiček se bode razdelil: polovico šulferajnu, drugo polovico pa Nordmarki. Nemci delajo že sedaj za to veliko reklamo. Slovencei, posnemajmo jih in delujmo enako za „Slovensko Stražo.“

Narodno gospodarstvo.

Zadružništvo v Avstriji. V tostranski državni polovici je bilo dne 1. januarja 1910 7301 zadrug z omejenim, 7859 pa z neomejenim poročtvom, 10.099 posojilnic, med temi 7116 sistema Raiffeisen, 1260 konsumnih društev, od teh 1211 z omejenim poročtvom, 2607 kmetijskih, 910 obrtnih, 236 stavbenih in 48 drugih raznovrstnih zadrug. Zadružnih zvez šteje naša državna polovica 78. Zadružništvo se je začelo najbolj dvigati od leta 1897. Od tega časa je nastalo na leto po 800 do 900 novih zadrug. Deset let pozneje se je začelo število zadrug še bolj dvigati. Leta 1907 se je namreč ustanovilo 1199, leta 1908 zopet 1457 in lansko leto 1537 zadrug. Največ novih zadrug pripada posojilnicam sistema Raiffeisen.

Dviganje cen živine v Argentini od 1900 do 1910. Amerikansko glasilo mesarjev „National Provisioner“ piše: Izginilo je upanje, da bi zamogla Argentinijska oskrbeti za ameriške Združene države cenejše meso, ako se upošteva dviganje cen živine v Argentinijski. Zadnjih 10 let so se v Argentinijski cene živine dvignile za celih 50%. Povprečna cena za glavo živine je 40 do 50 dolarjev in to za živino, ki je na paši. Pitana živina pa stane v novejšem času, posebno sedaj, ko se je začelo izvažati argentinsko meso v večki meri v Evropo, celo 125 do 140 dolarjev komad. Prazno je torej upanje, da bi se z argentinskim mesom znižale mesne cene.

Argentinsko meso za Gradec. Poljedelsko ministarstvo je dovolilo, da se sme argentinsko meso v večji množini vporabiti tudi v mestu Gradec.

Hmelj. Predzadnji „Slov. Gosp.“ prinaša iz peresa kmeta hmeljarja v Savinjski dolini zanimiv članek z ozirom na hmeljsko trgovino. Člankar opisuje, s kako umazanimi sredstvi oškodujejo hmeljski mešetarji hmeljarje. Poslužujejo se raznih zvijačnih sredstev z namenom oškodovati kmeta hmeljarja, napolniti pa svoje in tujih trgovcev žepce. Mešetarji so že lani dobili od bavarskih in čeških kupcev naročilo, naj nakupijo večje množine hmelja v Savinjski dolini. Po krčmah se je res sklenilo nekaj kupčij po 3 K za meterski stot. Trgovskim hišam / so naznanili mešetarji, da savinjski hmeljarji radevolje prodajo hmelj po 3 K stot. Tako se je po svetu razkričalo, da se savinjski hmelj dobi za 3 K. Mešetarji so pa hmeljarje tudi begali, da letos sploh ne bo visokih cen. Zaradi teh vesti so začeli ljudje blago kupcem ponujati za vsako ceno. Kupci so po svojih mešetarjih pripravili hmeljarje do tega, da so sami nastavljali nizke cene. Na ta način se je spravil ves savinjski hmelj v židovska skladišča. Nad 70% savinjskega hmelja se je prodalo pod 2 K. Hmeljarje, kateri so pa bili trdnejši, so pustili nekaj časa popolnoma pri miru. Potem pa so se vrgli kupci in mešetarji en dan vsi na nje s pretvezo, da rabijo le še nekaj malega za izpopolnitev pošiljatve, drug dan pa da že odputujejo in za letos sploh ne bodo več kupovali. Na ta nelep način so mešetarji in kupci na hmeljarjev račun spravili mnogo tisočakov. Člankar pozivlja savinjske hmeljarje, naj se otresejo liberalnih kupcev in mešetarjev ter se naj brez ozira na politično mišljenje zasnujejo močno stanovsko organizacijo. Svoj poziv končuje člankar: „Postavimo se na svoje lastne noge in Bog bode blagoslovil naš trud, ker prazno je delo brez blagoslova iz nebes.“

Nekaj čudnega.

(Iz krogov našega izobraženstva.)

Nekaj čudnega se je zgodilo v zadnjih dneh. Grof Leo Tolstoj je odšel — v samoto. Zapustil je svojo ženo Sofijo Andrejevno, zapustil je svoje otroke Leona, Aleksandra, Andreja in Mihaela, zapustil je celo vrlo svojo hčerko Tatjano, ki mu je bila v pomoč pri njegovih spisih, zapustil je grobove svojih otrok in odšel je v samoto.

Ubogo njegovo ženo je ta korak moža tako prevzel in užalostil, da si je hotela že dvakrat poiskati smrt v valovih, toda otroci in prijatelji so jo vsakokrat srečno rešili gotove smrti.

Grof Leo Tolstoj je izginil. 82letni starček se je ločil od rodne grude „Jasne Poljane“, kjer je poznal vsak kamen in vsako travico, ločil se je od ljubljene, skoraj 50 let mu zaročene žene in milih mu otrok, zapustil je vse in šel je.

In kaj je napotilo tega moža do tega koraka? Gotovo je imel ta „moderni“ filozof tehtne vzroke, da je storil to usodepolno dejanje, o katerem je vedel, da bode z elementarno silo vplivalo na njegovo ženo in družino, na njegove sorodnike in prijatelje in na ves kulturni svet, ki je čital in je bil elektrizovan od njegovih spisov. On je moral tudi vedeti, da bode ta svet sledil vsakemu njegovemu koraku z največjo pozornostjo, da bode z najfinejšo pinceto duha seciral njegov nakratni duševni preobrat in da bode človeštvo moralo izslediti prave vzroke njegovega pobega.

In vendar je odšel!

Opravičeno se moramo torej vprašati: katere tajne in bojne sile so vplivale na njegovo dušo, da je zapustil vse, zapustil celo samega sebe — svoje dosedanje prepričanje o človeški družbi in družini?

Ali je morda spoznal ob koncu svojih let, da vendar ni učil prave filozofije, da je zagrešil pravo pot, ki mu je bila odkazana od večnega, vsemogočnega Boga? Ali je spoznal svoje zmote in se hoče sedaj pokoriti zanje? Skoraj bi človek dejal, da je tako.

Ta mož, ki je vedno in povsod, od začetka in do zadnjih dob svojega literarnega in etičnega delovanja smatral cerkev le kot nekako zgolj zunanjo človeško institucijo brez vsake notranje vrednosti, ta mož, grof Leo Tolstoj, se je po splošnem mnenju spokoril in je odšel v nek ruski — samostan, da preživi zadnja leta svojega življenja v popolni samoti, čeravno se to ne strinja z njegovimi svetovnimi nazori in načeli. On je hotel avtokratično verovati v mrtvo besedo pisma, ne oziraje se na živo cerkev. In to je bil veliki konflikt ob koncu njegovih dni.

Zgodilo se mu je, kakor pravi sv. Avguštin: „Dostikrat se pripeti, da človek, ki ni kristjan, natančno spozna kako stvar na nebu in na zemlji. Toda smešno je in pogubno in izogibati se moramo te zmote, če hoče potem kristjan z besedami sv. pisma drugo dokazati.“ (Conf. I. 19. 39.)

In to je bil namen njegovih spisov. Kakor Luter je skušal grajati vse, kar se ni dalo strinjati z mrtvimi črkami in s svetohljinskimi frazami je spravil marsikatero laž v obliki resnice med svet. Končno pa je vendar uvidel, da se mu začenjajo v lastni duši podirati stebri lastnega svetovenega naziranja in zato je tiho odšel s prizorišča v — samostan. S tem pa je sam izrekel sodbo o svojem filozofskem sistemu, mora se ga blagovati, da je pred smrtjo vsaj deloma spoznal svoje zmote.

Književnost in umetnost.

„Slovenski učitelj.“ Štev. 11. Letnik XI. — Vsebina: O važnosti šolske vzgoje. (Nadučitelj Jos. Grad.) — Djakovski tečaj. Dalje. (Poroča katehet A. Čadež.) — Strahopetnost otrok. — Šolski voditelj. Dalje. (Piše nadučitelj Ivan Štrukelj.) — Spomini z dunajskega tečaja za pouk slaboumnih. Dalje. (Piše učiteljica Anica Lebar.) — Zadnji korak. — Katehetski vestnik: Katehetske beležke. — Učiteljski vestnik: Naša zborovanja. — Raznoterosti. — Slovestvo in glasba.

„Naš Dom.“ Glasilo slovenske mladine. L. X. Zvezek 22. — Vsebina: Mladinska izobrazba: Nevarnosti v mestu. — Zabava: Materina podoba. Dalje. — Jesen. — Kaj je novega po svetu? — Dekliški vrtec: Dobra gospodinja. Seničica. Plesi. — Društveni glasnik: Sv. Ilj v Slov. gor. Zabukovje pri Sevnici. Slovensko katoliško akademsko tehnično društvo „Zarja.“ Pištanj. Sv. Križ tik Slatine. Sv. Jurij ob Ščavnici. Wurberg. Račgona. Sv. Peter na Medvedovem selu. — Govorniške vaje: Napredek slovenskega dekleta. — Pesniške vaje: 3. Rima ali stik. — „Naš Dom“ izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrt leta 50 h. — Uredništvo in upravnništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroška cesta 5, Maribor.

Razgled po svetu.

„Ruskoje Zerno.“ Pred leti so osnovali na Ruskem društvo, ki si je nadelo nalogo, pošiljati ruske kmečke mladeniče med zapadne Slované, da se praktično izuče umnega poljedelstva. To društvo so krstili na ime „Ruskoje Zerno.“ Pretekli teden je imelo to društvo svoj občni zbor, katerega so se udeležili vsi druživeni gojenci, ki so se vrnili v svojo domovino. Vsi gojenci so po vrsti poročali o svojem bivanju med zapadnimi Slovani, o svojih izkušnjah, ki so si jih pridobili v kmetijskih strokah med tem bivanjem, ter pohvalno omenjali veliko gostoljubnost, s katero so bili povsodi sprejeti.

Kmečki punt v Vidovcu. Obravnava proti kmetom v Vidovcu, ki so napadli oblastveno komisijo, traja že drugi teden. Dne 16. t. m. je govoril državni pravdnik dne 17. t. m. pa zagovorniki. Sodba se bo najbrže izrekla še-le jutri v soboto.

Obletnica zadnje nemške gledališke predstave v Zagrebu. Dne 24. t. m. poteče 50 let, odkar se je v zagrebškem narodnem gledališču / vršila zadnja nemška predstava. Hrvaško narodno gledališče bo ta pomenljiv jubilej proslavilo z posebnimi slavnostnimi prireditvami.

Za hrvaško šolo na Reki. Na Reki se je osnovalo društvo „Ljudevit Gaj“, ki si je nadelo nalogo, da nabira prispevke za ustanovitev hrvaške šole na Reki, kjer živi nad 20.000 Hrvatov in Srbov. Društvo je izdalo sedaj na narod oklic, v katerem se pozivajo rodoljubi širom hrvaške domovine, da prispevajo za šolo. Na čelu društva je poslanec Barčič.

Koliko stroškov za mornarico odpade na posameznega državljanca? Na Angleškem plača vsak posamezni državljan za vojno mornarico K 17.5, v Nemčiji 6.36, v Italiji 4.47, v Avstriji pa pride na glavo samo K 1.9. Avstrija je torej glede žrtev za vojno mornarico na zadnjem mestu. Povečanje izdatkov za mornarico znaša v Avstriji od leta 1900 do 1908 po 11.78 milijonov kron. Nemčija je izdala 214 milijonov kron več, Angleška 55 in Italija 42 milijonov kron več.

Somišljeniki, po gostilnah, pri trgovcih in obrtnikih zahtevajte naš list.

Mlad, pošten krojaški pomočnik, išče dela pri kakem mojstru v Mariboru ali kjer koli. Ponudbe pod „Krojaški pomočnik“ M. F. poste restante Maribor. 893

Za nakup

modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilili, perje itd. priporoča modna in manufakt. trgovina

M. E. ŠEPEC
Maribor, Grajski trg,

Organist in cerkovnik

se sprejme takoj pri Sv. Juriju ob Pesnici nad Mariborom. Pride k novim orglam. Ponudbe na cerkveno predstojništvo. 174-3

Vage

za wagone, voze (mostne), centimalne, škalovalne, decimalne, za živino, tablicove in vsake druge vrste za gospodarske in obrtniške namene izdeluje ter priporoča po nizkih cenah

Jos. Kaláb,
tovarna za vage,
Brno, Zidenice Moravsko.
80 slovenska obrt.

Štampilje
iz kavčuka se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Sprejme se takoj
2 pomočnika,
dobre moči, proti dobri plači. Josip Druškovic trgovec v Slovenj Gradcu. 178-2

Za svojo odvetniško pisarno iščem
koncipijenta s pravico substitucije
Vstop 1. januarja 1911, pogoji po dogovoru.
Dr. Ivan Šušteršič
odvetnik v Ljubljani. 176

Cerkveni in sobni slikar in pleskar
Franjo Horvat
MARIBOR, Kasinogasse štef. 2.
Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča
:: dela. :: 53
Postrežba točna! :: :: Cene nizke!

Za božič in novo leto

priporoča trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem

Goričar & Leskovšek, Celje.

Svileni, barvani in krep papir v vseh barvah, podobice za jaslice, narejene jaslice, zlato peno, barvo za mah, perje za cvetličice, žico itd.

Dopisnice za božič in novo leto

v največji izbiri po najnižjih cenah. — Okraski za božično drevo in umetne cvetličice. Kasete, albumi za poezije, slike in dopisnice v veliki izbiri.

Novo izšlo

v Tisk. sv. Cirila v Mariboru:

Prošnje za domovinstvo.

Tedensko poročilo o nalezljivih boleznih.

XXXXXXXXXXXX

Edina štaj. narodna steklarska trgovina na debelo in na drobno

Franc Strupi : Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

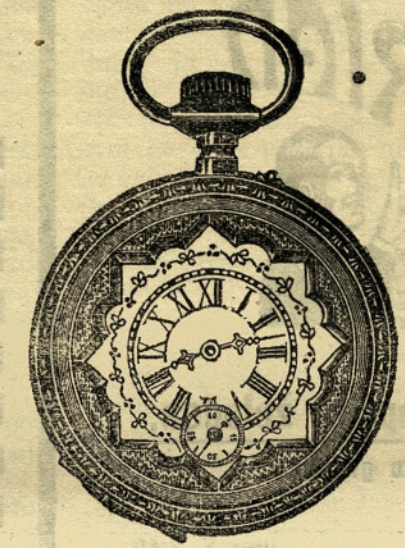
..... Najsolidnejša in točna postrežba.

Škodovati

Vam ne more ako pišete takoj po nove vzorce od ženskega ali moškega blaga, katere razpošilja proti vrnitvi franco narodna veletrgovska hiša

R. Stermecki, Celje.

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor
Tegethofova cesta 39

perč kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur i. t. d. po najnižji ceni.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Goruje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn.
— Priznana najboljšje igle za gramofone.
Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Umetni zavod za slikanje na steklo
Maks Tušek : Ljubljana
Sv. Petra nasip št. 7
se priporoča preč. duhovščini in cerkvenim predstojnikom za izdelovanje slikanih cerkvenih oken, in vse v to stroko spadajoča dela po najnižji ceni.
== Načrte in proračune na razpolago. ==

Štefan Strašek

165 v Celju Kovačeva ulica.
priporoča svojo zalogo čevljev in izdelovanje čevljev. Velika izbira za gospode : dame in otroke od najfinejše do najcenejše izvršitve.

Gamaše, galoše, raznovrstne domače čevlje, prave juhtne in druge športne čevlje.

Olje
za razne stroje oddaja tiskarna sv. Cirila v Mariboru
100 kg po 25 K.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4 1/2%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poročstvo po 5 1/2%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presejajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

se vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvenredni praznike. — V uradnih urah se sprejema in isplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. dopoldna. 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

TRGOVCI!

Ne pustim potovati ker preveč stane, prodajam pa po ceni ker ne pustim potovati. Obrnite se toraj pismeno ali osebno in zahtevajte vzorčne pošiljke.

Narodna veletrgovska hiša
R. Stermecki : Celje.

NASIM GOSPODINJAM

priporočujemo priznano najboljši pridatek za kavo „ZAGREBSKI pravi FRANCK“ s kavnim mlinčkom, kot izvrstni domači izdelki. 52

Kaj pomaga dobra kuba,
če si bolnega trebuha!
Na želodcu ni bolan
Ta, ki živa

Najboljše krepčilo želodca,
Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2.40.
Kabinetna kakovost " " 4.80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Edina slovenska kislá voda Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je

izbornó zdravilo

za kataré v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezní v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izbornó zdravilna temveč je tudi osvežujoča

namizna kislá voda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomestu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri oskrbníštvu Tolstovrške slatine, pošta Guštanj (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovinci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kisló vodo. 149

Slovenska trgovina

J. N. Šoštarič, Maribor

samo Glavni trg šte. 9

priporoča p. n. občinstvu svojo veliko zalogo svakovrstnega najnovejšega in najmodnejšega blaga iz samo prvih in najboljših tovarn.

z modnim in manufakturnim blagom ter krojaškimi potrebščinami - - -

Postrežba točna in stroga solidna. :: ::

Pridobivajte za „Stražo“ novih naročnikov!

Na debelo! **Priporoča se** Na drobno!

edina narodna trgovina

galanterijskega, norimberškega in modnega blaga, kakor tudi igrač.

Prica & Kramar v Celju

na voglu Graške- in Krožne ceste. 68

Kdor?

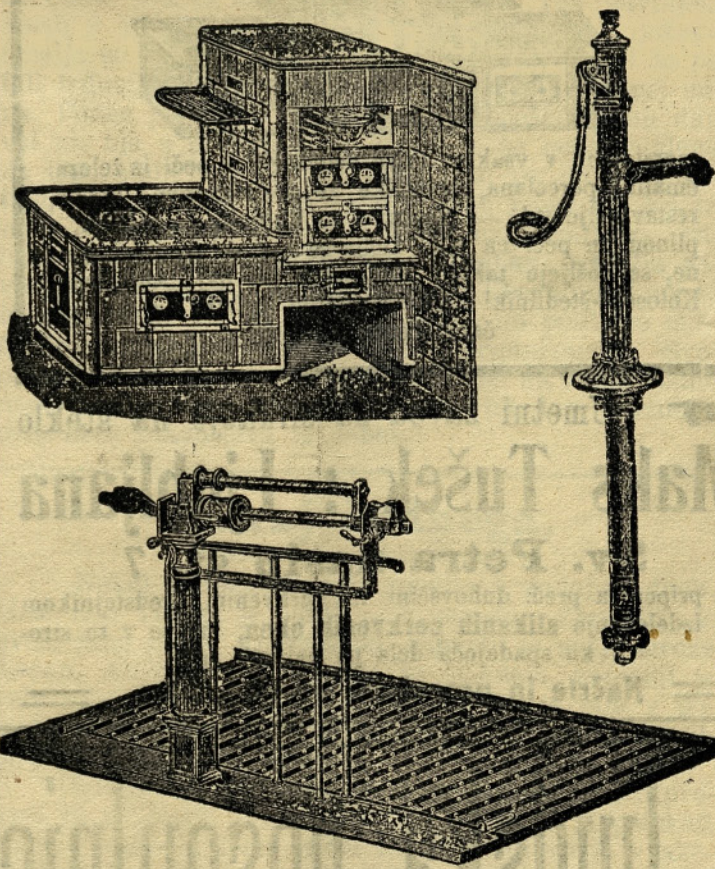
si hoče po ceni in dobro blago za jesen kupiti, naj se potruzi in vsaj enkrat poskusi iti v trgovino

J. Ulaga Maribor

Tegetthoffova cesta 21.

Postrežba točna in solidna.

Cene najnižje. :: :: Cene najnižje.

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast. koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Brzojavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“. Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba Brzojavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamnoseško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnim obratom. ::

Izvrševanje vseh stavbenih del: kakor stopnic, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih kamnov in cementa. ::

Specialna delavnica in podbarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih kamnov itd. ::

Brušenje, puliranje in struganje kamena s stroji. ::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali beteniranih rodbinskih grobišč (rakev). ::

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s samotnim ali cementnim tlakom. ::

Izdelovanje pohištenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah. :: Popravljanje spomenikov, udela vanje napisov v iste. ::